

אשיוחה בקיך

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשת
בשלה

אשיחה בחקיק

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחקיק (ה כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן הענינים

ד	פרשת המן - למוד לדורות.....
ד	הדאגה למזון - קטנות האמונה בבורא.....
ד	בגמול עלי אמו.....
ה	רסיסי הפצצה שנפלו במאכל - גגין חסר בטחון.....
ו	אמונה ובטחון בכבשנו של מרן ה'חזון איש'.....
ו	המאמין ובוטח - זוכה להנהגה מעל הטבע.....
ז	שני העניים, וההבדל ביניהם.....
ז	המטמון שהתגלה לבוטח בלא פקפוק.....
ח	בטחון בערבון מגבול.....
ח	מדת הבטחון הנדרשת מן הצדיקים.....
ט	בטחוני של רבי זונדל מסלנט.....
ט	המוכסן ושלש הדיפיקות.....
י	תפוחים מידיו של אליהו הנביא.....
יא	בכח מדת הבטחון - ירדו גשמים בימי תמוז הצחיקים.....
יב	שכר הבטחון - 'קרבת אלקים לי טוב'.....
יג	'הגזרה אמת והחריצות שקר'.....
יד	החריצות שהובילה לאסון.....
יד	גדר חובת ההשתדלות לערך פרנסה.....
טז	לומדי התורה - הנהגתם כ'אכלי המן'.....
טז	'שנית מצבך מהנהגה להנהגה'.....
טז	ברכת 'אכלי המן' - אינה חלה על מותרות.....
טז	שלא ללוות כסף משום אדם!.....
יז	"מה לי ולצרה הואת?".....
יז	טוב פת חרבה ושלום בה.....
יח	"דיי בוינה והדרה של ירושלים".....
יח	"גול על ה" - מדת הבטחון חלקה למעשה.....
יט	המרת הזהר הקדוש שלא להכין מזים לחברו.....
יט	בטחון - הכח לעמוד בנסיון.....

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

שִׁיחָה לְפִרְשֵׁת בְּשִׁלַּח

חִזּוֹק בְּעֵינַי מֵעֶלֶת הַבְּטָחוֹן

בְּשֶׁבֶת זוֹ, נִזְכָּה לְקַרֵּא בַּתּוֹרָה אֶת 'פְּרִשְׁת
הַמֶּן' הַמְּפָרְסֶמֶת כִּסְגֻלָּה גְּדוּלָּה וְנִפְלְאוּת
לְפָרְנֶסֶה. וְכַפִּי שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ בַּחֲיִי (בְּשִׁלַּח טו,
טז): קִבְּלָה בְּיַד חֲכָמִים כִּי כָּל הָאוֹמֵר 'פְּרִשְׁת
הַמֶּן' בְּכָל יוֹם מִבְּטָח לֹא שָׁלַח יָבוֹא לְעוֹלָם
לְיַד חֲסְרוֹן מְזוֹנוֹת. וְיִדְוֶעַ מִשֵּׁם הַצַּדִּיק רַבִּי
מִנַּחֵם מִנְדֵּל מְרִימְנוּב - סִגְלָה מִיַּחַדָּת לְקַרֵּא
פְּרִשְׁת הַמֶּן 'שְׁתִּים מִקְרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם' בְּיוֹם
שְׁלִישִׁי שֶׁל שְׁבוּעַ זְהָא, וְעַל יְדֵי כֵּן יִשְׁפַע
לְאָדָם שֶׁפַע פְּרִנְסָה בְּעֶזְרַת ה'.

רַבִּי אֵלִיהוּ הַכֹּהֵן מֵאֲזַמִּיר בְּסִפְרוֹ 'מְעִיל
צְדָקָה' (אוֹת תַּשְׁס"א) מְבָאָר עֲמֵק סִגְלַת קְרִיאַת
פְּרִשְׁת הַמֶּן לְפָרְנֶסֶה טוֹבָה: "הַקּוֹרֵא פְּרִשְׁת
הַמֶּן בְּכָל יוֹם זוֹכֵר וְעוֹלָה עַל לְבוֹ הַחֶסֶד
שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל
לְהַזְמִין פְּרִנְסָתָם בְּלִי עֲמַל וְטָרַח, וְעַל יְדֵי
זִכְרָה זוֹ הוּא מְדַבֵּק בְּאַהֲבָתוֹ יְתִבְרֵךְ, וְגוֹמֵר
בְּלִבּוֹ לְשֹׁמֵר מְצוּוֹתָיו וְחֻקוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו, וְזֶה
מְעוֹרֵר עָלָיו רַחֲמִים לְמַעֲלָה וּמְזַמִּינִים לוֹ
פְּרִנְסָתוֹ, כִּי עַל יְדֵי שְׂמֻזְכִּיר עֲנִין הַפְּרִנְסָה
שֶׁפְּרִנְסֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בַּמְדַּבֵּר
- נִכְנַס אֶל הַקְּדוֹשׁ פְּנִימָה לְאַהֲבָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְלִהְתַּחַזֵּק בַּתּוֹרָתוֹ, וּבְדִין הוּא שִׁמְשֹׁף
לוֹ פְּרִנְסָה."

וּמִהֲנַקְדוֹת עֲלֵיהֶן נַעֲמַד לְקַמֵּן בְּשִׁיחַתְּנוּ,
נִרְאֶה שֶׁאֲפָשֵׁר לְהוֹסִיף נֶפֶךְ לְדַבְרֵי הַמְּעִיל
צְדָקָה' בְּהַסְבֵּר הַסִּגְלָה: עֵקֶר הַתּוֹעֵלַת בְּקְרִיאַת
פְּרִשְׁת הַמֶּן, הִיא לְלַמְּדֵנוּ אֶת עֲנִין הָאֱמוּנָה
וְהַבְּטָחוֹן בּוֹ יְתִבְרֵךְ; כְּמוֹ בַּתְּקוּפָה שֶׁהִלְכוּ

בְּסִיעָתָא דְשִׁמְיָא, נִשְׁתַּדַּל קֶצֶת לְהִתְחַזֵּק
בְּעֵינַיִם הַשִּׁיכִים לְקַדְשַׁת הַזְּמַן הַזֶּה, אֲשֶׁר בּוֹ
מִתְעוֹרְרַת הָאָרֶז נִפְלְאוּת שֶׁל אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן
בְּבוֹרָא יְתִבְרֵךְ שְׁמוֹ - בְּפִרְט בְּעֵינַי פְּרִנְסָתוֹ
וּמְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם.

מֵעֶלֶת הָאֱמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן - הִיא מִהֲדַבְּרִים
הָרְאוּיִים לְהַקְנוֹת בְּנַפְשׁוֹ שֶׁל כָּל יְהוּדִי,
וְתוֹעֵלָתָהּ מְגִיעָה עַד שְׁחָקִים, עַל יְדֵי זוֹכָה
הָאָדָם לְקִרְבַּת אֱלֹקִים שְׁאִין לְתַאֵר וּלְשַׁעַר,
מִמִּילָא מְשַׁפַּע עָלָיו שֶׁפַע טוֹב לֹא גְבוּל,
כְּמֵאֵמֶר הַפְּסוּק (יִרְמִיָּהוּ יז, ז-ח): "בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר
אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּה' וְהָיָה ה' מִבְּטָחוֹ: וְהָיָה כְּעֵץ
שֶׁתּוֹל עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׁרָשָׁיו וְלֹא
יִרְאֶה כִּי יָבֵא חֶם וְהָיָה עֲלֵהוּ רַעַן וּבִשְׁנַת
בְּצֻרָתוֹ לֹא יִדָּאָג וְלֹא יִמֵּשׁ מַעֲשׂוֹת פְּרִי."

הָאֱמוּנָה - הִיא יְסוּד כָּל תְּרִי"ג מְצוּוֹת,
כְּמֵאֵמֶר הַגְּמָרָא (מַכּוֹת כג, ב): "דְּרַשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי:
תְּרִי"ג מְצוּוֹת נֶאֱמָרוּ לוֹ לְמִשָּׁה... בָּא חֲבִיבִי
וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת, שְׁנֵאֵמֶר (חֲבִיבִי ב'): 'וְצַדִּיק
בְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה'". וְכֵן אֶמְרוּ (שֶׁבַת לא, א) כִּי
הַשְּׂאֵלָה הָרְאוּשׁוֹנָה שִׁישְׂאָלוּ אֶת הָאָדָם בְּעֵלּוֹת
נִשְׁמָתוֹ לְפָנָי בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה הִיא 'נִשְׂאֵת
וְנִתְּתָ בְּאֱמוּנָה', דְּהֵינּוּ הָאֵם הַעֲמִקְתָּ וְהִרְחַבְתָּ
אֶת מַעֲלַת הָאֱמוּנָה בְּתוֹךְ לִבְךָ, כְּדֶרֶךְ הַסּוֹחֲרִים
הַמְּרַחֲבִים בְּאֶפֶן תְּדִיר אֶת עַסְקֵי מִשְׁאָם וּמִתְּנָם,
הוֹאִיל וְהִיא יְסוּד כָּל הַיְסוּדוֹת כְּאֵמֹר.

א. אף על פי שקרא ביום ג' - יקרא עוד פעם על הסדר לפני שבת, כי לכתחלה צריך לקרא 'שנים מקרא ואחד תרגום' על הסדר, אך בדיעבד יצא ידי חובתו במה שקרא ביום ג', אף שזה למפרע. כן הורה הגרי"ש אלשיב (הובאו דבריו בקונטרס 'שמו"ת עמ' כד) וכן דעת מהרש"ם בספרו 'דעת תורה (סי רפה) שהקורא שמו"ת למפרע יצא. אולם רבנו יוד עראמה (פי"ג מהל' תפלה) כתב שאם השלים הפרשה למפרע לא יצא, ובילקו"י (סי רפה, י) הביא משם אביו הראש"ל זיע"א שיש לחוש לדבריו.

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

בְּהַן, שְׁלַא הָאָמִינוּ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא."

ובאר המהר"ל בחדושי אגדות: "אינו אלא מקטני אמנה" - שהרי נאמר (תהלים סח, כ) "ברוך ה' יום יום", שהוא יתברך מפרנס בריותיו כל יום ויום, ואם כן מי שיש לו פת בסלו ואומר 'מה אכל למחר' - אין מאמין שהוא יתברך מפרנס עולמו, שאם היה מאמין בו, לא היה שואל מה אכל למחר.

ודבר זה גורם לבזבו שלחן צדיקים לעתיד לבא - דהינו שלעולם הפא יקבל רק חלק מועט מהטוב הגנוז לצדיקים; פי המאמין בו יתברך שכחו אין לו סוף, פאשר גיע הזמן שהוא יתברך יתן הטוב - אז יתן לו כפי אמונתו שהיה מאמין בו שפך גדול כחו ויכלתו. אבל האומר 'מה אכל למחר' כאלו ממעט כחו ויכלתו ח"ו, ומפני כך פאשר גיע הזמן שיראה הבורא כחו ויכלתו - לא יהיה נודע לו רק כפי האמונה שהיה מאמין.

ובספר 'חובות הלכות' מביא מעשה ביהודי אחד, שגלה לארץ רחוקה על מנת לבקש מזונות וטרף לביתו, ופגע בו עובד כוכבים תושב העיר ההיא, אמר לו היהודי: "כמה אתם בתכלית העוון ומעוט ההבנה בעבודתכם לכוכבים". שאל אותו הנכרי: "ולמי אתה עובד?" אמר לו היהודי: "אני עובד הבורא היכול, המכלכל האחד, המכין טרף ומזון לכל בריותיו, אשר אין כמוהו". אמר לו הגוי: "מעשיך סותרים את דבריך". התפלל היהודי: "והיא?" - אמר לו: "אלו מה שאמרת אמת, היה מכין לך מזון בעירך, ולא היית צריך לעזוב משפחתך ולטרוח לבוא אל ארץ רחוקה", הדברים נכנסו ללבו של היהודי, ובו במקום קבל לשוב לעירו ולנהג מנהגי פרישות, ויותר לא יצא ממנה לעולם.

בגמול עלי אמו...

תחושה זו, שה' יתברך זן ומפרנס את האדם בכל יום ויום, אמונה לאפף כל אחד

ישראל במדבר, הקב"ה זן ופרנס אותם בדרך נס, כך הוא אף בזמן הזה, מזמין פרנסתו של כל אחד ואחד מעם ישראל, וכאשר יתחזק האדם במדת הבטחון מכת קריאת 'פרשת הפן' - ראוי עוד יותר להנהיג נסית, ומבטח הוא שלא יחסרו מזונותיו, וזוכה להשגתן אף שלא בדרך הטבע.

פְּרִשְׁת הַפֶּן - לַמּוֹד לְדוֹרוֹת

מוכא בספר הנפלא 'איש לרעהו': על הפסוק (שמות טז, ד): "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם וילקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילף בתורתו אם לא" כתב רש"י: צריך אכילת יום וילקטו ביומו, ולא ילקטו היום לצורך מחר. ובמכילתא (ויסע פ"ב): 'דבר יום ביומו' - מי שברא יום ברא פרנסתו, מכאן היה ר' אלעזר המודעי אומר: כל מי שיש לו מה יאכל היום, ואומר מה אכל למחר, הרי זה מחסר אמנה, שנאמר "למען אנסנו הילף בתורתו אם לא".

נמצאנו למדים כי פרשת הפן הנה למוד לדורות - כשם שהפן היה לחם מן השמים, כל פלו נס גמור הפא מידו יתברך באפן מחלט, האדם לא נקף אצבע על מנת לזכות באותו המזון, כן צריך האדם לדעת כי כל מאכלו ומזונו הוא בבחינת 'לחם מן השמים' - הכל מידו יתברך, וכמאמר הפסוק (דברים ח, ג): "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", וממילא יבטח בבוראו שיזמין לו מזונותיו ומזונות בני משפחתו מדי יום ביומו, ואל לו לדאג כלל.

הַדְּאָגָה לַמּוֹד - קְטָנוֹת הָאֱמוּנָה בְּבוֹרָא

איתא בגמרא (סוטה מח, ב): "רבי אליעזר הגדול אומר: כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אכל למחר - אינו אלא מקטני אמנה. והינו דאמר ר' אלעזר, מאי דכתיב: (זכריה ד) כי מי בז ליום קטנות? מי גרם לצדיקים שיבתבוזו שלחנן לעתיד לבא? קטנות שהיה

פְּרֻשַׁת בְּשִׁלַח

יבוא לידי הפְּרָה שְׁאִינוּ צָרִיף לְאָגֵר לְתוֹךְ כְּלִיו שְׁמָא לֹא יִהְיֶה לוֹ לְיוֹם הַמַּחֲרָת, אֲלֵא הָרִי הוּא מְלֵא בְּטַחֲוֹן וְאִמּוֹנָה בְּה' הַזֶּן וּמְפָרְנֵס לְכָל שְׂיִזְמִין לוֹ מְזוֹנֹו, וְאִזִּי אֲכִילְתוּ הִיא 'כְּנַפְשֶׁךָ שְׁבָעֶךָ'.

רְסִיסֵי הַפְּצָצָה שֶׁנִּמְלָוּ בְּמֹאכָל - בְּגִין חֶסֶד בְּטַחֲוֹן

בְּשִׁלְהִי שְׁנַת תַּרְצ"ט, עַת פְּלָשׁוּ הַנְּאֻצִּים ימ"ש לְפּוֹלִין - הַגִּיעַ הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק זָאב סוֹלוֹבֵיץ' (הַגְּרִי"ז) מְבַרִּיסק וְצ"ל עִם בְּכוֹר בְּנָיו רַבִּי יוֹסֵף דָּב, לְעִיר הַבִּירָה וְרָשָׁה, כָּאֵן מְצָא אֲכִסְנִיָּה בְּבֵית מְשַׁפַּחַת טַנְצְמָן, וְיַחַד עִם שְׁשִׁים רַבּוֹא הִיְהוּדִים שְׁפָה - עָבְרוּ עָלָיו אִימֵי הַיָּמִים הַנּוֹרְאִים, כְּשֶׁהַפְּצִיצוּ הַנְּאֻצִּים ימ"ש אֶת הָעִיר הַגְּדוֹלָה מִן הָאוִיר וְזָרְעוּ בְּהַ הָרֵס חֶרֶב וּמָוֶת.

כְּשֶׁנּוֹדַע דְּבַר שֶׁהוֹתוֹ בְּנִרְשָׁה לְאַחַד מִיְקִירֵי הַקְּהָל, הַתְּחַסֵּד וְשִׁלַּח אֵלָיו בְּכָל בִּקְרָה מְנַת לְחֵם - מְצָרָךְ יָקָר מְכָל הוֹן בְּיָמִים הַטְּרוּפִים - וְהָיוּ נוֹהֲגִים הַגְּרִי"ז וּבְנָו לְאַכֵּל אֶת הַלֶּחֶם וְלֹא לְהוֹתִיר מִמֶּנּוּ מְאוּמָה לְיוֹם מְחָר, שֶׁהֲלֹא שְׁנִינוּ "מִי שֵׁישׁ לוֹ פֶּת בְּסִלּוֹ וְאוֹמֵר מָה אֲכַל לְמַחֵר - אֵינוֹ אֲלֵא מְקַטְנֵי אִמְנָה".

רַק יוֹם אֶחָד הִסְפִּימָה דַּעַתוֹ לְהוֹתִיר מְעַט מִן הַלֶּחֶם לְמַחֵר; יוֹם ח' בַּתְּשֵׁרִי, וְזֹאת כְּדֵי שְׁיִתְאַפְּשֶׁר לוֹ וְלִבְנָו לְקַיֵּם בְּוַדְאוֹת מְצוֹת אֲכִילַת סְעֵדָה מִפְּסַקְת' בְּעָרֵב יוֹם הַכַּפּוּרִים.

לְמַחֲרָת בְּבִקְרָה כְּשֶׁבָא אוֹתוֹ יְהוּדֵי וְהִבִּיא לָהֶם חֲלוֹת קְטָנוֹת, סִפֵּר כִּי לְמַעֲשֵׂה הַכִּין גַּם תַּבְּשִׁילֵי דָגִים וּמְאָכָל נוֹסֶף, אוֹיִלִם אֵיתַרַע מְזוֹלוֹ, וְנִפְלָו לְתוֹכֶם רְסִיסֵי פְּצָצָה כְּף שְׁאִינֶם רְאוּיִים לְאֲכִילָה. הָאִישׁ נֶאֱלָץ לְהִסְתַּפֵּק בְּמוֹעֵט וְהִבִּיא רַק אֶת הַחֲלוֹת הַזְּעֵרוּרִיּוֹת שֶׁאֲפָתָה אֲשֶׁתוֹ בְּרַגַע הָאֲחֵרוֹן.

לְשִׁמַּע דְּכָרְיוֹ הַגִּיב רַבִּי יִצְחָק זָאב וְאָמַר: "מִכָּאֵן שֶׁהָיָה עָלֵינוּ לְבַטַח בְּה' גַּם בְּנוֹגַע לְאֲכִילָה בַּתְּשֵׁיעִי, וְלֹא לְהוֹתִיר אִמְשׁ מִן הַלֶּחֶם

מֵאֲתָנוּ בְּכָל רַגַע מְרַגְעֵי הַיּוֹם, וּמִמִּילָא בְּלָבוּ שֶׁל הִיְהוּדֵי הַמְּאָמִין - אֵין מְקוֹם לְדַאָגָה, אֵין מְקוֹם לְחֶרֶדַת הַמַּחֲר... הוּא סְמוּךְ וּבְטוּחַ שֶׁהַקְּב"ה יִסְפֵּק לוֹ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ דֵּי צָרְכּוֹ, וְאֵינוֹ טוֹרַח כָּל הַזְּמַן לְאָגֵר וְלַצָּבֵר. וְכַתֵּב ה'יְחֹבוֹת הַלְּבָבוֹת' (שַׁעַר הַבְּטַחָן, פְּתִיחָה): "תּוֹעֲלַת הַבְּטַחָן - מְנוּחַת הַלֵּב מִן הַדְּאָגוֹת הַעוֹלָמִיּוֹת, וְהַשְּׁלוֹה מִגְּדוּד הַנֶּפֶשׁ וְצַעֲרָה, הַשְּׁקֵט וּבְטַחָה וְשְׁלוֹה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב 'בְּרוּךְ הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יְבַטַח בְּה' וְהָיָה ה' מְבַטַחוֹ".

רַבְּנֵי הַגְּר"א מוֹצֵא אֶת הַגְּדֵרַת מֵדַת הַבְּטַחָן, בְּדַבְרֵי דוֹד הַמְּלִיךְ ע"ה (תַּהֲלִים קְלֵא, ב): "אִם לֹא שְׂוִיתִי וְדוּמַמְתִּי נְפִשִׁי כְּגַמֵּל עָלֵי אִמּוֹ כְּגַמֵּל עָלֵי נְפִשִׁי", כְּמוֹ הַגְּמוּל שְׂוִינֵק מְשַׁדִּי אִמּוֹ, וְכֹאֲשֶׁר יֵנֵק דֵּי שְׁבָעוֹ, אֵינוֹ דוֹאָג אִם יִהְיֶה לוֹ מָה לְיִנֵּק בְּעוֹד שְׁעָה אוֹ שְׁעֵתִים כֹּאֲשֶׁר יִרְעַב, "כְּגַמּוּל" הִנֵּה - אוֹמֵר דוֹד הַמְּלִיךְ - "עָלֵי נְפִשִׁי" - אֵינְנִי דוֹאָג כְּלָל לְיוֹם הַמַּחֲר.

ה'סָבָא מְנוּבְהַרְדוּק' בְּסַפְרוֹ 'מְדַרְגַת הָאָדָם' (פַּרְק דְּרַבִּי הַבְּטַחָן) מְבַאֵר אֶת הַפְּסוּק (מְשִׁלִּי יג, כה): "צְדִיק אֲכַל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ וּבִטָּן רְשָׁעִים תַּחֲסֹר" - הַרְשַׁע הַסּוּמֵךְ עַל הַשְּׁתַדְּלוּתוֹ, הֲלֹא יַחוּס לְאַכֵּל לְשִׁבְעַ בְּשִׁבִיל דַּאָגַת הַמַּחֲר, וּבוֹחֵר לְקַמֵּץ מֵהַיּוֹם מִחֻשָּׁשׁ מָה יִהְיֶה מְחָר, לְכֵן בְּטָנוּ תַּחֲסֹר לוֹ תְּמִיד. מָה שְׁאֵין כֵּן הַבוּטַח בְּה', הוּא תְּמִיד תְּזַק בְּדַעַתוֹ "אֲכַל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ", כִּי מָה לוֹ לְדַאָג בְּשִׁבִיל מְחָר? הָרִי אַחַר שְׂיִישׁ לוֹ 'דְּרָךְ הַבְּטַחָן' וּבְטַחָנוֹ עַל ה' - כָּל הַזְּמַנִּים שְׁוִים, וְכְמוֹ שֶׁה' הַכִּין צָרְכּוֹ הַיּוֹם, יְכִין בְּעַדוֹ צָרְכּוֹ גַּם לְמַחֵר, וְאֵין לוֹ דַּאָגַת הַעֲתִיד כְּלָל.

וּבְדִרְךָ זוֹ פִּרְשׁ הַגָּאוֹן רַבִּי מְרַדְכֵי אֵילָן וְצ"ל בְּסַפְרוֹ 'מְקַדֵּשׁ מְרַדְכֵי' (פְּרֻשַׁת כִּי תִצֵּא) אֶת מְאָמֵר הַפְּסוּק (דְּבָרִים כג, כה): "כִּי תִבֵּא בְּכֶרֶם רָעָךְ וְאֲכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשֶׁךָ שְׁבָעֶךָ וְאֵל כְּלִיךָ לֹא תִתֵּן". וְאֲכַלְתָּ כְּנַפְשֶׁךָ שְׁבָעֶךָ, אִימְתִי הוּא 'כְּשִׁבְעֶךָ', בְּבַחֲנֵינֵת 'צְדִיק אֲכַל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ'? אִם מִתְקַיֵּם וְאֵל כְּלִיךָ לֹא תִתֵּן' - הֵינּוּ כְּשֶׁהָאָדָם

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

‘אֶצְלֶךָ יֵצוּ ה’ אֶת הַבְּרָכָה, וְהֵצֵד שְׁפָנְגָדוֹ
הַשִּׁיב: אֶצְלֶךָ.”

וּמַעֲשֵׂה שֶׁהֵבִיעַ אֶחָד בְּפָנָיו הַחֲזוֹן אִישׁ אֶת
פְּקוּדָיו בְּקֶשֶׁר לְהִתְפַּתְּחוֹת עֲנָנִים מְסִיִּם,
בְּהִתְבַּטָּאוֹ בְּלִשׁוֹן חֲכָמִים (פסחים נ, ב) “לֹאֹ בְּכָל
יּוֹמָא מִתְרַחֵשׁ נִיפְסָא”. לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי - הַתְּרַגְּשׁ
הַחֲזוֹן אִישׁ וְקָרָא אֶת אוֹתָהּ מִימְרָא רַק בְּפִסּוּק
שׁוֹנָה: “לֹאֹ, בְּכָל יּוֹמָא מִתְרַחֵשׁ נִיפְסָא!”

הַמְאֲמִין וּבוֹטֵחַ - זֹכָה לְהִנְהָגָה מַעַל הַטֶּבַע
וְכֹאמֹר לְעִיל אֲדָם הַמְאֲמִין וּבוֹטֵחַ בְּלֵב
שְׁלָם - זֹכָה לְהִנְהָגָה נְסִית, כֹּל דְּבָר שֶׁהוּא
מִבְּקֵשׁ הַקִּבְּ"ה מִזְמִין לוֹ בְּאִפְסָן פְּלֵאִי לֹלֵא
שְׁנוּקָף אֶצְבַּע. לְעַמַּת זֹאת מִי שְׁאִינוּ בּוֹטֵחַ
בְּלֵב שְׁלָם - אִינוּ זֹכָה לְהִנְהָגָה זֹ, וְנִתּוֹן הוּא
בְּיַד מְמַשְׁלֵת הַטֶּבַע וְחֻקֶּיהָ.

הַתּוֹרָה מְסַפֶּרֶת עַל יַעֲקֹב אֲבִינוּ: “וַיִּירָא
יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ”. יַעֲקֹב פָּחַד וַיִּירָא מִפְּנֵי
בּוֹא עֲשׂוֹ אֲחִיו הַמְּלֹנֶה בְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ,
וְלִכֵּן עָשָׂה כֹּל מִיַּיִן הַשְּׁתַּדְּלִיּוֹת, חֲצָה אֶת
מִשְׁפַּחְתּוֹ לְשֵׁנֵי מַחֲנוֹת וְכו’.

מִפְּרֵשׁ הַמְּלִבִּיִּים אֶת הַכְּפִילוֹת וַיִּירָא יַעֲקֹב,
וַיֵּצֵר לוֹ - “הִנֵּה הַבּוֹטֵחַ בַּה’ אֵין לוֹ לִירָא
מִבְּשָׂר וָדָם, וְהִירָאָה מוֹרָה שְׁאִין בְּטַחֲוֹנוֹ
כְּרֹאוּי... וְהוּא אִינוּ עוֹשֶׂה נֶס לְמַעַלְה מְדַרְךָ הַטֶּבַע
רַק לְמִי שְׁבוֹטֵחַ עָלָיו בְּכָל לְבוֹ, וְאַחַר שְׂרָאָה
יַעֲקֹב שֶׁהוּא מִתִּירָא, לִכֵּן “וַיֵּצֵר לוֹ” - שְׁמֹזָה
עֲצָמוֹ שְׂרִירָא הֵצֵר לוֹ, כִּי מֹזָה דֵּן שְׁאִינוּ רְאוּי
לְנַסִּים אַחַר שֶׁבְּטַחֲוֹנוֹ בְּלִמְיָ שְׁלָם, וְעַל כֵּן
פָּנָה לְעֲשׂוֹת הַכְּנוֹת טְבַעִיּוֹת וְחֻקִּסִּי מִלְחָמָה”.

וַיְדוּעַ בְּשֵׁם רַבִּי זֹשָׁא מְאַנְיָפוּלִי לְפָרֵשׁ אֶת
הַנְּאָמָר לְגַבִּי בְּרַפְתָּ שְׁנַת הַשְּׁמֵטָה (ויקרא כג,
כ-כא): “וְכִי תֹאמְרוּ מָה נֹאכַל בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית
הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נִגָּאֵס אֶת תְּבוּאַתָּנוּ: וְצוּיִתִּי
אֶת בְּרַכְתִּי לְכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂית אֶת
הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים”, מְשִׁמַּע שֶׁרַק אִם
יֹאמְרוּ יִשְׂרָאֵל ‘מָה נֹאכַל?’ אֲזִי יִזְכּוּ בְּצוּיִתִּי
אֶת בְּרַכְתִּי, וְלִכְאוּרָה אֵיךְ יִתְכַּן הַדְּבָר?

מְאוּמָה... יִתְכַּן שְׁאֵם לֹא הוֹתַרְנוּ לֹא הָיוּ
נוֹפְלִים רְסִיסי הַפְּצָצָה לְתוֹךְ הַמְּאֲכָלִים...”

עוֹד עַל מִדַּת בְּטַחֲוֹנוֹ שֶׁל הַגְּרִי”ז מִבְּרִיסק
וְצ”ל מְסַפֵּר רַבִּי מִשֵּׁה שְׁמוּאֵל שְׁפִירָא וְצ”ל.
פַּעַם נִכְנַס אֶחָד מִגְּדוּלֵי רְאִשֵׁי הַיְּשִׁיבוֹת לְבֵיתוֹ
שֶׁל הַגְּרִי”ז וְצ”ל, וּבִקֵּשׁ שְׂיִתֵּן לוֹ בְּרַפְתָּ הַדְּרָךְ
לְקִרְאָת צֵאתוֹ לְחוּץ לְאַרְץ כְּדֵי לְאַסֵּף כֶּסֶפִּים
עֲבוּר יְשִׁיבָתוֹ. תָּמָה הַגְּרִי”ז וְשָׂאֵל: “וְכִי לְמָה
צָרִיךְ אַתָּה לְנַסֵּעַ חוּצָה לְאַרְץ? הֲרֵי הַקִּבְּ"ה
נִמְצָא גַם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לֹא רַק בְּחוּץ לְאַרְץ?”

נִעֲנֶה אוֹתוֹ רֹאשׁ יְשִׁיבָה וְאָמַר, כִּי עוֹמֵד
הוּא לְפָנָי בְּנִית בְּנִין חֲדָשׁ לְיִשִּׁיבָתוֹ, וְזָקוּק
בְּאִפְסָן דְּחוּף לְכֶסֶפִּים עַל מְנַת לְמַמַּשׁ אֶת
הַתְּחִיבִיּוֹתָיו לְקַבְּלָנִים עֲבוּר תַּחֲלַת הַעֲבוּדָה.

שָׂאֵל אוֹתוֹ הַגְּרִי”ז: “לְמַתִּי אַתֶּם צָרִיכִים
אֶת הַכֶּסֶף?... עֲנֶהוּ רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה: “לְעוֹד
שְׁבוּעִים”. הַגִּיב עַל כֵּן הַגְּרִי”ז מִיַּיִן וּבִיָּה:
“אִם כֵּן מְדוּעַ תְּבַקֵּשׁ כָּבֵד עִתָּה לְהַשִּׁיג אֶת
הַכֶּסֶף, וְכִי רוּצָה אַתָּה שֶׁהַקִּבְּ"ה יִתֵּן לְךָ כָּבֵד
עֲכָשָׁיו אֶת מָה שְׂאֵתָה צָרִיךְ עוֹד שְׁבוּעִים...?”

אֲמוּנָה וּבְטַחֲוֹן בְּכַבְּשׁוֹנוֹ שֶׁל מְרֹן הַחֲזוֹן
אִישׁ

מַעֲשֵׂה בְּכֵן תּוֹרָה אֶחָד, שְׁבָא לְפָנָי מְרֹן
הַחֲזוֹן אִישׁ אַחֲרֵי אַרְוִסִּי עִם בַּת גִּילוֹ, וְשִׁפְף
אֶת לְבוֹ הַמְּלֵא דְאָגָה מִנֵּין יָקַח לְהוֹצֵאוֹת
סְדוּר בֵּיתוֹ אַחֲרֵי הַנְּשׂוּאִין? הַסְּבִיר לוֹ הַחֲזוֹן
אִישׁ: “אֲדָם בְּעֲלוֹתוֹ עַל עָרֶשׁ יִצְוֶעוּ בְּכָל
לִילָה, צָרִיךְ שְׂיָהָא קְבוּעַ בְּלְבוֹ כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ
אֲפִילוֹ פְּרוּסָה אַחַת לְפַת שְׁחֵרִית, וּבְקוּמוֹ
בְּבַקֵּר וְהִנֵּה ה’ בְּעֲזָרוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ כֹּל צְרָכּוֹ...”

פַּעַם הִגִּיעוּ לְחֲדָרוֹ שְׁנֵי מַחְתָּנִים שֶׁהִתְדַּיְנוּ
בִּינֵיהֶם, וְכֹל צָד טָעַן שֶׁעַל חֲבֵרוֹ לְהַגְדִּיל
הַתְּחִיבוֹתוֹ בְּהוֹצֵאוֹת הַחֲתָנָה וְקִנִּית הַדִּירָה לְזוּג
הַצֵּעִיר. כְּשִׁיצָאוּ, אָמַר הַחֲזוֹן אִישׁ לְהַגְאוֹן
רַבִּי שְׁמַרְיָהוּ גְרִינְמָן וְצ”ל בְּהֵאֵי לִישְׁנָא: “אַתָּה
יּוֹדַע עַל מָה דְּנִי שְׁנֵי אֵלוֹ? זֶה אָמַר לְחֲבֵרוֹ:

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַח

נִתְרַצָּה לְאָכַל עֲדָשִׁים, 'מָה שֶׁבָּטוּחַ - בָּטוּחַ'. לְכֵן לֹא עָזְרוּ ה' לְהַשִּׁיג מִבְּקָשׁוֹ. לְעֲמַתּוֹ הָעֲנִי הַשֵּׁנִי, בָּטַח בַּה' בְּכָל לְבוֹ שִׁיזְמִין לוֹ תַרְנֻגְלַת פְּטוּמָה וַיִּזֵּן יֶשֶׁן לְאַרוּחָתוֹ, וְלִכֵּן זָכָה לִגְסֵי שָׂאֲכָן יִשְׁלַח לוֹ ה' אֶת מְזוֹנוֹ גַּם בְּעִדְנָא דְדוּחָקָא שְׁפָזוּ.

הַמְטָמוֹן שֶׁהִתְגַּלָּה לְבוֹטַח בְּלֹא פְּקוּפוֹ

בַּסֵּפֶר 'מִדְרַגַּת הָאָדָם' בַּפֶּרֶק הַדָּן בְּדַרְכֵי הַבְּטָחוֹן, מְבִיא 'הַסְּבָא מְנוּבְּהֵרְדוּק' מַעֲשֵׂה שְׂאֵרַע בְּזִמְן הָאֱלִשִׁיף הַקָּדוֹשׁ. אִישׁ אֶחָד שֶׁכָּל יְמָיו הִתְפָּרְגַס מֵהוֹבְלַת חֵמֶר וְטִיט בְּעִגְלָה הִרְתוּמָה לְחֵמֹר, שָׁמַע יוֹם אֶחָד אֶת רַבִּי מֹשֶׁה אֱלִשִׁיף מְדַבֵּר עַל מִדַּת הַבְּטָחוֹן הָעֲלִיוֹנָה הַנִּקְיָה מִכָּל הַשְׁתַּדְּלוּת. אָמַר לְעֲצָמוֹ: "לָמָּה לִי לַעֲמַל קָשָׁה כָּל יְמֵי חַיֵּי, אִם אֶפְשֶׁר לְהִגִּיעַ לְבִטְחוֹן כְּזֶה הָרִי כָּל הַשְׁתַּדְּלוּתִי מִיִּתְרַתּוֹ!".

קָבַל עַל עֲצָמוֹ הַחֲלָטָה נְחוּשָׁה לְבִטְחַת בַּה' בְּכָל לְבוֹ, הִלֵּךְ וַיֵּשֶׁב מִן הַבְּקָר עַד הָעֶרֶב לִיד הַתְּנוּרָה וְאָמַר פְּרָקִי תְהִלִּים בְּקוֹל זְמֵרָה. כְּאֲשֶׁר בָּאוּ אֲשֶׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ לְתַבַּע מִמֶּנּוּ שִׁיבֵצָא לְעַבְדוֹתוֹ לְהַרְוִיחַ לְחֵמוֹ - גָּעַר בָּהֶם וְאָמַר: "וְכִי מְשַׁנְעִים אַתֶּם רַחֲמָנָא לִיבְלָן?! הֲלֹא שְׂמַעְתִּי בְּפִרוּשׁ מֵהָאֱלִשִׁיף שְׂאֵם אָדָם בּוֹטַח בַּה' בְּאֵה אֵלָיו מִחֵתוֹ כְּלֵי שׁוּם טְרַחָא, אֲזִי לָמָּה לִי לִנְסַע בְּקָר וּבַחֵם בְּשַׁעַה שְׁפָרְנִסְתִּי תְבוּאָה אֵלַי מִמִּילָא? עֲשׂוּ גַם אַתֶּם כְּמוֹנֵי וּבְטוּחֵי שְׁפָרְנִסְתְּנוּ בֵּא תְבוּאָה".

בְּלִית בְּרָרָה מְכָרוּ אֶת הַחֵמֹר וְאֶת הָעִגְלָה לְגוֹי אֶחָד, הִלֵּךְ הַגּוֹי עִם הַחֵמֹר לְחֹפֶר גּוּמָא וּמִצָּא שָׁם אוֹצָר גָּדוֹל שֶׁל זָהָב, מְלֹא אֶת הַשִּׁקִּים בְּזָהָב וּנְתַנָּם עַל הָעִגְלָה. לְאַחַר מִכֵּן כְּשֶׁהִמְשִׁיף לְחֹפֶר, נִפְלָה עָלָיו אֶבֶן מֵהַקֶּר וּמֵת. מְשׁוֹבֵשׁ הַגּוֹי לְשׁוֹב, נִשָּׂא הַחֵמֹר אֶת רַגְלָיו וְהִלֵּךְ לְכַעֲלֵי הָרֵאשׁוֹנִים כְּהַרְגָלוֹ... וַיְהִי בְּעוֹד הָאִישׁ וּבְנֵי בֵיתוֹ יוֹשְׁבִים סְבִיב הַתְּנוּרָה וְקוֹרְאִים פְּרָקִי תְהִלִּים, פִּתְאֵם נִשְׁמַע קוֹל נְעִירָה בְּחֹצֵר הַבַּיִת, בְּנֵי הַבַּיִת יִצְאוּ לְחֹצֵר וּמִצְאוּ אֶת חֵמֹרָם טְעוּן שִׁקִּי זָהָב, שָׁבוּ הֵם אֶל הָאִישׁ וְאָמְרוּ

אֵלָּא אוֹמַר רַבִּי זֹשָׁא: אֲדַרְבֵּהּ, אִם לֹא נִשְׂאָל וְנִאֲחַז בְּאִמוּנָה בְּפִשְׁטוּת וּבְתַמִּימוּת - תְּבוּאָה לָנוּ הַבְּרָכָה מִמִּילָא, מַעֲצָם שְׂמִירַת מִצְוֹת הַשְּׂמִטָּה, אֲבָל אִם נִשְׂאָל וְלֹא נִהְיָה חֲלוּטִים בְּאִמוּנָתְנוּ - מְכָרַח שְׂיִפְסֹק מִבּוּעַ הַשְּׂפַע, וְצָרִיף לְהָעֲנִיק לָנוּ בְּרָכָה חֲדָשָׁה, וְצוּיִתִּי אֶת בְּרַכְתִּי...

שְׁנֵי הָעֲנִיִּים, וְהַהֲבָדֵל בֵּינֵיהֶם...

חֲלוּק הַהִנְהָגָה בֵּין הַמְּאֲמִין בְּכָל לְבוֹ, לְמִי שְׂאִינוֹ כֵּן, מוֹכַח מִדְּבָרֵי הַגְּמָרָא (כְּתוּבוֹת סו, ב): "הֵהוּא דְאַתָּא לְקַמִּיהָ דְרַבִּי נַחֲמִיָּה (עֲנִי הַמְּתַפְּרָגֵס מִן הַצְּדָקָה), אָמַר לוֹ: בְּמָה אַתָּה סוֹעֵד? אָמַר לוֹ: בְּבִשְׂרֵי שְׂמֵן וַיִּזֵּן יֶשֶׁן. רְצוּנָךְ שְׁתַּגְּלֵל עִמִּי בְּעֲדָשִׁים? גִּלְגַּל עִמּוֹ בְּעֲדָשִׁים וּמֵת".

וּבְהַמְשָׁף שָׁם מוֹבָא מַעֲשֵׂה נוֹסֶף:

"הֵהוּא עֲנִי דְאַתָּא לְקַמִּיהָ דְרַבָּא, אָמַר לוֹ: בְּמָה אַתָּה סוֹעֵד? אָמַר לוֹ: בְּתַרְנֻגְלַת פְּטוּמָה וַיִּזֵּן יֶשֶׁן. אָמַר לוֹ: וְאִינְךָ חוֹשֵׁשׁ לְדַחַק הַצְּבוּר? (=שְׂאֵתָה מִבְּקָשׁ מְנוּחָתִי צְדָקָה לְפָרְגַס אוֹתָךְ בְּמַעֲדָנִים), אָמַר לוֹ: וְכִי מְשַׁלֵּף אֲנִי אוֹכֵל? מְשַׁל ה' אֲנִי אוֹכֵל! הֲלֹא שְׂנִינוּ: (תְּהִלִּים קמ"ה) עֲנִי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, בְּעֵתָם לֹא נִאָּמַר אֵלָּא בְּעֵתוֹ - מְלַמֵּד, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן הַקֶּב"ה פְּרָנִסְתּוֹ בְּעֵתוֹ. תוֹף כִּף הִגִּיעָה לְבַקּוֹר אַחֲתוֹ שֶׁל רַבָּא, לְאַחַר שֶׁלֹּא רָאָתָה אוֹתוֹ בְּמִשְׁפַּח שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְהִבִּיאָה לוֹ תְּשׁוּרָה תַרְנֻגְלַת פְּטוּמָה וַיִּזֵּן יֶשֶׁן, אָמַר לוֹ רַבָּא 'קוּם אֲכַל!'".

שׂוֹאֵל הַגְּאוּן בְּעַל 'פִּתְחֵי תְּשׁוּבָה' (הוֹבָא דְבְּרִיו בִּס' קַהֲלַת יִצְחָק פ' בַּהֲר). בְּמָה שׁוֹנָה הָעֲנִי הָרֵאשׁוֹן מֵהָעֲנִי הַשֵּׁנִי? הָעֲנִי הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִיָּה רְגִיל בְּבִשְׂרֵי שְׂמֵן, לֹא זָמַן לוֹ הַקֶּב"ה אֶת רְצוּנוֹ, לְבִסוּף אֲכָל עֲדָשִׁים וּמֵת. וְהָעֲנִי הַשֵּׁנִי שֶׁהִיָּה רְגִיל בְּתַרְנֻגְלַת פְּטוּמָה - זָמַן לוֹ ה' אֶת מְבַקְשׁוֹ? אֵלָּא מִיִּשְׁב, הָעֲנִי הָרֵאשׁוֹן - לֹא הִיָּה בְּעַל בְּטָחוֹן גָּדוֹל, שֶׁהֲלֹא כְּאֲשֶׁר הִצִּיעַ לוֹ רַבִּי נַחֲמִיָּה 'רְצוּנָךְ שְׁתַּגְּלֵל עִמִּי בְּעֲדָשִׁים',

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

"עֲדִין מֵאֲמִין אֲנִי בְּזֶה בְּאֵמוּנָה שְׁלֵמָה וְלֹא חוֹזֵר מֵאֲחֵרִיּוּתִי, אֲלֵא אִם אֵין לָךְ סִבְלָנוֹת לְחִכּוֹת הַרִי אֲנִי מוֹכֵן 'לְקָנוֹת' מִמֶּךָ אֶת הַסְּכּוּם, כִּי בְּמִקְרָה יֵשׁ בְּרִשׁוֹתֵי חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבֵל, אֲתָן לָךְ אוֹתָם מִיַּד תְּמוּרַת עֲשֶׂרֶת הָאֲלָפִים, הַמְּבֻטָּחִים לָךְ". הִטִּיחַ שְׂמֵחַ מְאֹד עַל הַעֲסָק, וּמִיַּד נָאוֹת לוֹ בְּחִפְזָן לֵב...

אִז פָּנָה אֵלָיו רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ: "שׁוּב לָךְ לְטִיחֵוֹתָךְ, אִם מוֹכֵן אֶתָּה לְהַחֲלִיף אֶת עֲשֶׂרֶת אֲלָפֵי הָרוּבֵל בְּחֻמְשַׁת אֲלָפִים - הַרִי שְׂבֻטְחוֹנְךָ אֵינוֹ מְלֵא, וְלֵעוֹלָם לֹא תִשָּׂיג אֶת מִבְּקָשְׁךָ".

מִדַּת הַבְּטָחוֹן הַנִּדְרָשֶׁת מִן הַצְּדִיקִים

כְּאֲשֶׁר אָנוּ מְעִינִים בְּדַבְּרֵי חַז"ל, אָנוּ מוֹצִיאִים כִּי בַפֶּרֶט עִם צְדִיקֵי הַדּוֹרוֹת, הַעוֹמְדִים רִאשׁוֹנָה בַּמְּלָכוֹת, וְקִרְוֵבִים לְבוֹרָא תְּבַרְךָ - דִּקְדָּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַהֵג בְּדַרְךְ שֶׁל בְּטָחוֹן וְאֵמוּנָה, עַד כְּדֵי שְׁנֹתְבַעוּ שְׂאֵל לַעֲשׂוֹת שׁוּם צַעַד מִצְדָּם וְלִקְדָּם פְּנֵי רָעָה, כֹּל עוֹד אֵין הֶכְרַח מִמָּשִׁי וּמִיַּד לְכֹף, רַק בְּרַגַע שִׁיגִיעוּ מִיָּם עַד נֶפֶשׁ - וְשָׂאִים הֵם לִפְעַל לְצַרְךָ הַצֵּלָתָם.

יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּבוֹאוֹ מִחֵרֶן, שָׁלַח מְלֵאכִים אֶל עֵשׂוֹ אַחִיו אֲרֻצָּה שְׂעִיר שְׂדֵה אָדוּם - עַל מַעֲשָׂהוּ זֶה דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ (בְּר"ר פ"ה) מִקְרָא שְׂכָתוֹב (מִשְׁלֵי כו, יז): "מִחֲזִיק בְּאֲזֵנֵי כָּלֵב עֹבֵר מִחֲעֵבֵר עַל רֵיב לֹא לוֹ". "רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר: מִשָּׁל לְאֲרָכֵי לְסָטִים (=רֹאשׁ הַשּׁוֹדְדִים) שֶׁהֵיָה יָשׁוּן בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים, עֹבֵר אֶחָד (שְׂאֵל יָדַע כִּי רֹאשׁ הַשּׁוֹדְדִים הוּא, אֲלֵא חֲשַׁב אוֹתוֹ לְאֶחָד מֵעוֹבְרֵי אֲרָח) וְשָׂרֵי מְעִיר לִיָּה (=הֵיָה מְעִיר אוֹתוֹ), אָמַר לִיָּה קוּם לָךְ דְּבִישָׂא שְׂכִיחַ הֵכָא (=אָמַר לוֹ קוּם! סִכְנַת שׁוֹדְדִים מְצוּיָה בְּאֵן), קָם וְשָׂרֵי מְקַפְּחֵי בֵיה (=קָם הַשּׁוֹדֵד וְהַחֵל לְהַכּוֹת בּוֹ), אָמַר לִיָּה נַעַר בִּישָׂא (וּמָה לָךְ כִּי תִכְנִי?), אָמַר לִיָּה דְמִיךְ הָנָה וְעוֹרְתַנִּיָּה (לָשׁוֹן הַיִּיטִי וְאֶתָּה עוֹרְתַנִּי, אֶתָּה הַבֵּאת אֶת הַצֵּרָה עַל עֲצָמְךָ),

לו: "הוֹשִׁיעַ לָךְ בְּטָחוֹנְךָ, כִּי זְמַן לָךְ הָאֲלָקִים אוֹצֵר גְּדוֹל".

בְּאוֹ תִלְמִידֵי הָאֲלֹשִׁיף אֶל רַבָּם, וְשִׁאָלוּהוּ: "בְּמָה גְדוֹל כַּחוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה יוֹתֵר מִשְׁלָנוּ? אָנוּ מִבְּקָשִׁים כֹּל כֹּף אֶת הַבְּטָחוֹן וְאֵין הַדְּבָר עוֹלָה בְּיַדֵּינוּ, וְהוּא שָׁמַע פְּעַם אַחַת עַל מִדְּרַגַת הַבְּטָחוֹן, וְהִלֵּךְ נִתְיָשָׁב אֶצֶל הַתַּנּוּר וַיִּכְבֵּר הַשִּׁיג אוֹצֵר?".

אָמַר לָהֶם הָאֲלֹשִׁיף: "אִישׁ זֶה כְּאֲשֶׁר שָׁמַע אוֹדוֹת הַבְּטָחוֹן, לָקַח אֶת הָעֵנָן לְלִבּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, בְּלִי שׁוּם סִפְקָא, בְּלִי פֶחַד וּבְלִי פְקָפוּק, כְּאֵלוֹ לֹא הֵיָתָה בְּעוֹלָם מְצִיאוֹת אַחֲרַת כָּלֵל. לֹא כֵן אֲתָם בֵּינָן שִׁישׁ לָכֶם מְעַט פְּקָפוּקִים וְחֻשְׁשׁוֹת - עֲדִין חִסְרִים אֲתָם אֶת שְׁלֵמוֹת הַבְּטָחוֹן".

בְּטָחוֹן בְּעֵרְבוֹן מִגְּבֹל...

עַל מִקְרָה דוּמָה שֶׁהִסְתַּיִם בְּאִפְּן שׁוֹנָה - מְסַפֵּר בְּסִפְרֵי תַנּוּעַת הַמוֹסָר (ח"א עמ' 320).

בְּאַחַת מִדְּרָשׁוֹתָיו שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל סַלְנִטֵּר בְּעֵינֵי בְּטָחוֹן, הִשְׁתַּתֵּף אִישׁ אֶחָד טִיחַ בְּמִקְצוּעוֹ. אַחַר הַדְּרָשָׁה נִגַּשׁ הִטִּיחַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְשָׁאָלוֹ הָאֵם כֹּל הַדְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ הֵם אֲמַת גְּמוּרָה, ר' יִשְׂרָאֵל נִעְנָה בְּחִיּוּב, וְאָמַר שֶׁהוּא מְקַבֵּל עָלָיו אַחֲרֵי שֶׁאֵם יִקְבֹּל עַל עֲצָמוֹ מִדְּרַגָּה שֶׁל בְּטָחוֹן גְּמוּר, יִמְצִיא לוֹ הַקְּב"ה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רוּבֵל.

הִטִּיחַ שָׁב לְבֵיתוֹ, עָזַב אֶת עֲבוֹדָתוֹ, וַיִּשָּׁב כֹּל הַיּוֹם לְקִרְא בְּסִפְרֵי הַתְּהִלִּים, תוֹךְ שֶׁהוּא מְצַפֵּה שְׂבֻטְחוֹנוֹ בְּה' יָבִיא לוֹ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רוּבֵל. עָבְרוּ יָמִים, עָבְרוּ שְׁבוּעוֹת, פְּרוּטוֹתוֹ הִאֲחַרְוֵנָה כְּלָתָה מִן הַכִּסִּים, לֹא הֵיָה לָחֵם בְּבֵית לְאִשָּׁה וְלַטֶּף, וְהוּא עוֹדֵנּוּ עוֹמֵד בְּבְטָחוֹנוֹ שֶׁהַכֶּסֶף יִגִּיעַ לְיָדוֹ.

כְּשֶׁהִרְעֵב הַתְּחִיל לְהִצִּיק לוֹ וְלִבְנֵי בֵיתוֹ, הֵאִיצָה בּוֹ אִשְׁתּוֹ לְלַכֵּת אֶל ר' יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁאֹל אֶת פִּיו מִדוּעַ לֹא נִתְקַיְּמָה הַבְּטָחוֹנוֹ. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִקְשִׁיב בְּמִנוּחָה לְדַבְּרָיו, וְאָמַר לוֹ:

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַח

עליהם, עונה לו הקב"ה (ש"ב ה, כג-כד): "לא תעלה הסב אל אחריהם ובאת להם ממול בכאים: ויהי כשמעך את קול צעדה בראשי הבכאים אז תחרץ כי אז יצא ה' לפניך להכות במחנה פלשתים", הינו שאין לך להקדים וליזם צעדים מצדך, רק כאשר הפלשתים יהיו קרובים אליך כל כך עד שתשמע קול צעדתם בראשי הבכאים - אזי תצא להלחם עמם וה' יצליח דרכך.

כמוכן שדוגמת בטחון שכזו, לא כל אחד שיף בה, והיא נתבעת מן השרידים אשר ה' קורא, אולם גם אנו הקטנים יכולים ללמד מן אף נראה בטחון אמתי, ולקרוב הדברים למשגי החיים שלנו, לא לעסק רב ימינו בהערכות לשעת חרום... 'השלף על ה' יהבך', הוא כבר יודע לסדר את העניינים הרבה יותר טוב ממך...

בטחוננו של רבי זונדל מסלנט

על בטחוננו של הצדיק רבי זונדל מסלנט - רבו של רבי ישראל סלנטר אבי תנועת המוסר' - מספר: כאשר גר בסלנט, התפרנס מהעברת סחורות מגרמניה לליטא, פעם החרימו אנשי המכס את סחורתו במעבר הגבול. ערפה של הסחורה שהחרימו היה גדול יותר מכל רכושו, עם זאת לא נפרו בפניו של רבי זונדל כל סימני צער ועגמת נפש. הוא הסביר לבני ביתו המדאגים שהכל מידיו יתברך וממילא אין מקום כלל לדאגה. והנה לא עברו אלא ימים ספורים ואנשי המכס בעצמם השיבו אל ביתו במפתיע, את כל הסחורה שהחרימו.

המוכסן ושלש הדפיקות...

רבי שלמה יוסף זיין וצ"ל, מביא בספרו 'חסידים מספרים' (פרשת בחקתי):

הצדיק ה' בעל שם טוב', צוה מן השמים לנסע לכפר פלוני ללמד מדת הבטחון. לקח

כך אמר לו הקדוש ברוך הוא, לדרך ה' מהלך (ושכח מפעסו אליך) ואתה משלח אצלו ואומר לו 'פה אמר עבדך יעקב?!'.

שואל הגאון רבי חיים שמואלביץ וצ"ל ראש ישיבת מיר: היאך קראו חז"ל ליעקב אבינו 'מתעבר על ריב לא לו'? הלא הצרה אכן נגעה אליו, הוא חשש מפני אחיו שגמר בלבו להרגו על גנבת הברכות, וכי למתעבר על ריב לא לו יחשב?

אלא - מישב הגאון רבי חיים - מכאן אתה למד שכל עוד הצרה רחוקה מספר צעדים, ולא עמדה מול יעקב אבינו ישירות, כל השתדלות שעשה להחליץ ממנה היא בגדר של 'התעברות על ריב לא לו', בשלב זה - היה צריך להשליך על ה' יהבו, העסק אינו שיף אליו. חובת ההשתדלות מטלת עליו, רק כאשר הצרה היתה ממש מגיעה אליו ועומדת בפתח ביתו. והיה אם ינסה לעשות השתדלות כאשר הצרה רחוקה - הרי זו השתדלות שלא במקומה, ורק יכול להזיק לענין ולעורר עליו את הצרה, ממש כמי שמעורר את ראש השודדים משנתו... מושף באזני כלב.

אותה אמונה נדרשה מעם ישראל בזמן קריעת ים סוף. כאשר היו ישראל במצב בלתי אפשרי; הים הגועש לפניהם, ומרכבות המצרים שועטות לעברם מאחוריהם, עמד משה וצעק לה' בתפלה, ומה עונה לו הקב"ה? (שמות יד, טו): "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", וקשה מאד, מה פונת הבורא באמרו 'מה תצעק אלי?' וכי רגע נורא זה אינו ראוי לצעקה? אלא אומר רבי דוד בליקר תלמיד 'הסבא מנובהרדוק' - כל עוד נותרו מספר צעדים עד הים, צדון אין ראוי לדאג! רק כאשר יגיעו מים עד דכדוכה של נפש, אז יפה הצעקה...

כאשר בראשית מלכותו של דוד המלך, עלו להלחם עמו פלשתים, ויתאספו בעמק רפאים, שואל דוד בה' האם לצאת ולהתנפל

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

הִלָּה: "אֵין לִי אֵף פְּרוּטָה אֲבָל בְּוֹדָי יִזְמִין לִי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ".

הַבַּעַל שָׁם טוֹב וְתַלְמִידָיו הִתְיַצְבוּ עַל הַמְרַפֶּסֶת לְרֹאוֹת מַה יַעֲלֶה בַּגּוֹרְלוֹ. וַיְהִי בְעַמְדָם כֹּה, רָאוּ וַהֲנִיחַ עֲגֻלָּה הַדּוֹרָה נִעְצָרַת מוּל בַּעַל הַבַּיִת, הַמוֹכֵסֵן שׁוֹחַח עִם הַנוֹסֵעַ הַיּוֹשֵׁב בְּעֲגֻלָּה, וְאַחֲרֵי כֵן הִלֵּךְ הַלָּאָה לְדַרְכוֹ. תוֹךְ כֵּדִי הִלִּיכְתוּ קוֹרָא לֹו הַנוֹסֵעַ שְׁנִית, וַהֲנִיחַ הוּא נוֹתֵן מְעוֹת לְיָדוֹ.

כַּאֲשֶׁר קָרְבָה הַעֲגֻלָּה אֶל הַמְקוֹם בּוֹ עָמְדוּ הַבַּעַל שָׁם טוֹב וְתַלְמִידָיו, שְׁאַלֹו אֶת הַנוֹסֵעַ: "מָה הָיָה לָךְ עִם בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהִחֲזִירְתָּ אוֹתוֹ מִדַּרְכוֹ וְנָתַתָּ לֹו מְעוֹת?" הַשִּׁיב לָהֶם הַנוֹסֵעַ: "הִצַּעַתִּי לְפָנָיו עֶסְקָה, שְׁאַקְנֶנָה מֵרֹאשׁ אֶת כָּל הַיָּיִ"שׁ שִׁיעֵשָׁה בַּחֲרֹף הַבָּא, מִתְחַלָּה לֹא הִשְׁתַּוִּיחִי עִמּוֹ בַּמִּקְוֵה, וְאַחֲרַי שְׁרָאִיתִי שֶׁהוּא מִתְעַקֵּשׁ עַל דַּעְתּוֹ וְהוֹלֵךְ לְדַרְכוֹ, וְאַנִּי יַדְעִיתִי כִּי הוּא אִישׁ יָשָׁר וְנֶאֱמָן, הַכִּרְחַתִּי לִיתֵן לֹו כַּמָּה שְׁדֵרֶשׁ, וְלֹא יִכְלַתִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ הַרְבֵּה, כִּי אָמַר שְׁצָרִיךְ לְלַכֵּת לְאֲדוֹנִי לִיתֵן לֹו אֶת דְּמֵי הַחֲכִירָה".

אִז אָמַר הַבַּעַל שָׁם טוֹב לְתַלְמִידָיו: "רָאוּ כַּמָּה גְדוֹל כַּח הַבְּטָחוֹן...!".

תַּפּוּחִים מִיָּדָיו שֶׁל אֱלֹהֵי הַנְּבִיא

כְּמוֹ יֶלֶד הַמִּתְרַפֵּק עַל בְּרֵכֵי אָבִיו וְאַיִנוֹ דוֹאֵג לְכֻלּוֹם, כִּי הָיָה הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אַבִּיחַצִּירָא זִיע"א - סִידְנָא בְּבֵא סְאֵלִי, סוֹמֵךְ וּבְטוּחַ עַל ה' כָּל יָמָיו.

פַּעַם אַחַת, לְאַחַר נִסְיַעַה אַרְכָּה שֶׁנִּסְעָה הַבְּבֵא סְאֵלִי בְּיוֹם חֲרֹף קָשָׁה וּמְשֻׁלֵּג, עֲצַר הַנְּהַג לְחֲנִיט בֵּינָיִם בְּאַחַת מִתְחַנּוֹת הַדֶּלֶק לְמִנוּחָה קְצָרָה. הִרְעֵב הַצִּיֵּק מְאֹד לְצַדִּיק וּלְמִשְׁמָשׁוֹ, שֶׁכֵּן שָׁעוֹת רַבּוֹת לֹא בָּא אֲכָל לְפִיָּהֶם. הִרְגִיעַ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשְׁמָשׁוֹ שְׁאֵין מַה לְדַאֵג, וּמִיָּד יִמְצָא עֲבוּרִם דְּבַר מָה לְאֲכִילָה. לְפַתַּע נִגַּשׁ אֶל מִשְׁמָשׁ הַבְּבֵא סְאֵלִי אָדָם לֹא מְכַר, וְהִצִּיעַ לֹו שְׁנֵי תַּפּוּחִים גְּדוֹלִים, בְּרִכּוֹ הַמִּשְׁמָשׁ

הַבַּעַל שָׁם טוֹב אֶת תַּלְמִידָיו וְנִסְעָה לְאוֹתוֹ כְּפָר. הַצַּדִּיק וְתַלְמִידָיו הִתְאַכְסְנוּ אֶצֶל מוֹכֵסֵן הַכְּפָר, שֶׁהָיָה יְהוּדִי זָקֵן וְנִשְׂוֹא פָּנִים, הִיְהוּדִי קְבֻלָּם בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת וְשִׂמַח מְאֹד לְקִרְאָת הָאוֹרְחִים שֶׁבָּאוּ אֵלָיו.

לְמַחֵר, בְּשַׁעַת עֲמִידָתָם בַּתְּפִלָּה, הוֹפִיעַ בְּפִתַח הַבַּיִת שׁוֹטֵר מְשׁוֹטְרֵי הַכְּפָר וּבְיָדוֹ מִקְלַע עֶבֶה, דָּפַק שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל הַשִּׁלְחָן וְהִלֵּךְ לֹו. הִתְרִישׁוּ הָאוֹרְחִים וְלֹא יָדְעוּ לְמַה יִּרְמֹז הַשׁוֹטֵר בְּדַפִּיקוֹתָיו. הִסְתַּכְּלוּ בְּבַעַל הַבַּיִת, וַהֲנִיחַ הוּא שִׂמַּח כְּבִרְאשׁוֹנָה. אַחֲרַי חֲצִי שְׁעָה הוֹפִיעַ הַשׁוֹטֵר שׁוֹב, דָּפַק עוֹד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל הַשִּׁלְחָן וְהִלֵּךְ לֹו.

שְׁאַל הַבַּעַל שָׁם טוֹב אֶת הַבַּיִת מַה פֶּשֶׁר הַדַּפִּיקוֹת? הַשִּׁיב הִלָּה: "זוֹהִי הַתְּרָאָה שְׁאַנִּי צָרִיךְ הַיּוֹם לְהִבִּיא לְאֲדוֹן הַכְּפָר דְּמֵי חֲכִירָה, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים הוּא שׁוֹלַח שׁוֹטֵר לְצָרִיךְ הַתְּרָאָה, וְהָיָה אִם כֶּעֱבוּר הַפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית לֹא מוּבָא אֵלָיו צְרוּר הַכֶּסֶף - אִמְצָא עוֹד הַיּוֹם אֶת מְקוֹמִי בְּבוּר הַשְּׂבִי יַחַד עִם אֲשֵׁתִי וְכָל יְלָדֵי הַרְכִּים".

אָמַר לֹו הַבַּעַל שָׁם טוֹב: "מִהַשְּׁלוּהַ שְׁעַל פְּנִיךָ נִכַּר שְׁכֶסֶף בְּיָדְךָ, אִם כֵּן לָךְ אֶל הָאֲדוֹן עוֹד קָדָם סְעֵדַת הַצְּהָרִים וְאַנּוּ נַחֲמָה לָךְ עַד בּוֹאֵךְ, וְאַחַר כֵּן גִּשְׁבֵּךְ אֶל הַשִּׁלְחָן לְסַעַד בְּמִנוּחָה". עָנָה לֹו בַּעַל הַבַּיִת: "לַעַת עֲתָה אֵין לִי אֲפִילוֹ פְּרוּטָה אַחַת, אֵף מִסְתַּמָּא יִזְמִין לִי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ. נֹאכַל אֲפּוֹא וְנִשְׁתָּה בְּלֹא חַפְזוֹן, כִּי יֵשׁ לִי שְׁהוֹת עוֹד שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת". יָשְׁבוּ כָּלֵם לְאֲכֹל וְהִאָּרִיכוּ בְּסַעֲדָתָם, וּבִפְנֵי בַּעַל הַבַּיִת לֹא הָיְתָה נִכְרָת טְרַדָּה כָּלֵל.

בְּתֵם הַסְּעָדָה הוֹפִיעַ הַשׁוֹטֵר פַּעַם שְׁלִישִׁית וְדָפַק עַל הַשִּׁלְחָן, וּבַעַל הַבַּיִת לֹא קָם וְלֹא זָע... בְּרִכּוֹ כָּלֵם בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן בְּאִרְיֻכוֹת וּבְמִתְיַנּוֹת וּבְלֹא חַפְזוֹן, וְאַחֲרֵי כֵן לִבֵּשׁ בַּעַל הַבַּיִת בְּגָדֵי שַׁבָּת, וְאָמַר: "עֲתָה אֵלָךְ לְתַת דְּמֵי הַחֲכִירָה לְאֲדוֹן", שְׁאַלְהוֹ הַבַּעַל שָׁם טוֹב עוֹד פַּעַם, "הֵיִשׁ לָךְ מְעוֹת?", שׁוֹב הַשִּׁיב

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַח

פֶּרֶט לָהֶם אֶת תְּכֵנִיּוֹת הָעֲבוּדָה, וּשְׁאֵלָם כִּמָּה זְמַן תִּאָּרְךָ עֲבוּדַת הַשְּׁפוּצִים?

"שָׁנָתִים לְכָל הַפָּחוֹת" - עֲנּוּ הַבְּנָאִים, וְהִצִּיעוּ שְׁתוּף כְּדֵי זְמַן הָעֲבוּדָה תִּטְבַּלְנָה הַנְּשִׁים בְּנֶהָר כַּאֲשֶׁר הָיָה מִקְדַּמַת דָּנָא.

"לא יתכן!" - עֲנָה ה'בָּבָא סָאֲלִי- "לְטַבֵּל לְעֵינֵי אֲנָשִׁים, וּבִפְרֵט כַּעַת שְׁכַבְוֵהוּ אִינְן רְגִילוֹת לְטַבֵּל בְּנֶהָר, גַּם אִם יִטְבְּלוּ לֹא יוּכְלוּ לְהַשְׁמֵר וְלְטַבֵּל כַּהֲלָכָה". בּוּ בְּמָקוֹם הַחֲלִיט הַצְּדִיק לְבָנוֹת מִקְוֵה בְּחָצֵר בֵּיתוֹ שְׂיִתְמַלֵּא מִמֵּי הַגְּשָׁמִים. הַרְבָּנִים נִסּוּ לְהַנִּיא אוֹתוֹ מִהַחֲלִטוֹתָּ זֶה, בְּטַעֲנָה כִּי בְּלֹאוֹ הָכִי לֹא יוֹרְדִים גְּשָׁמִים בְּעֵיר וּמִמִּילָא כָּל הַטְּרַחָה לְבִטְלָה, אֵךְ הוּא לֹא שָׁעָה לְדַבְרֵיהֶם.

חֲדָשִׁים יָמִים עָמְלוּ הַבְּנָאִים וּבְנֵי מִקְוֵה טְהָרָה בְּחָצֵר הַבֵּית, חָפְרוּ תַעֲלָה מִהַרְחוֹב עַד הַמִּקְוֵה, וּבִקְצָה הַתַּעֲלָה הֵנַח כְּעֵין מְרֻב קָטָן מִבְּרֹזֶל דְּרָכּוֹ יַעֲבְרוּ מִי הַגְּשָׁמִים לְתוֹף הַמִּקְוֵה, הַבְּנֵיהָ הִסְתִּימָה בְּחֲדָשׁ תַּמּוּז.

בְּמַחֲזוֹ תֵּאֲפִילְלָת, וּבִפְרֵט בְּעֵינָהּ בּוֹדְנִיב, אֲזוּר מְדַבֵּר הַסְּהָרָה, יְרִידַת גְּשָׁמִים נְדִירָה אֲפִילוֹ בִּימֵי הַחֲרָף וְכָל שָׁפָן בְּחֲדָשׁ תַּמּוּז הַלוֹהֵט... אֵךְ עִם כָּל זֹאת יֵצֵא הַצְּדִיק ה'בָּבָא סָאֲלִי מִחֲדָרוֹ אֶל פֶּתַח הַבֵּית, וּבִכְבֻּטְחוֹנוֹ הַגָּדוֹל בְּחִסְדֵי ה' נִשָּׂא עֵינָיו לְמָרוֹם וְאָמַר: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם עֲשִׂינוּ אֶת הַמָּטָל עֲלֵינוּ, עֲשֵׂה אֶתְּהָ לְמַעַן קִדְשַׁת עַם יִשְׂרָאֵל וְטְהַרְתּוּ וְהוֹרֵד לָנוּ גְשָׁמֵי בְּרָכָה, עַד אֲשֶׁר יִתְמַלֵּא הַמִּקְוֵה".

חֲזַר רְבוּנוּ לְתַלְמוּדוֹ, וְשִׁלַּח אֶת שְׁלִיחֵי לְרֵאוֹת אִם הַכֹּל מוֹכֵן כְּרֵאוֹי וְאִין דְּבַר שְׂיַעֲצֵר אֶת מֵי הַגְּשָׁמִים מִלְּזָרִם לְתוֹף הַמִּקְוֵה, כְּשִׁחֲזַר הַשְּׁלִיחַ וְהוֹדִיעַ שֶׁהַכֹּל תִּקְוִין, אָמַר הַצְּדִיק לְסוֹכְבִים אוֹתוֹ: "כַּעַת בְּעֵזְרַת ה' יִרְדּוּ גְשָׁמִים". רַק סִיִּים אֶת מְלוֹתָיו, הַתְּקַדְרוּ הַשָּׁמַיִם בְּעֵבִים, וּגְשָׁמֵי בְּרָכָה נִתְּכוּ עַל הָאָרֶץ, עַד שֶׁהִתְמַלֵּא הַמִּקְוֵה. כָּלֵם יֵצְאוּ לְרֵאוֹת אֶת הַמַּחֲזָה הַנְּדִיר, וּכְשֶׁרֵאוּ בְּמוֹ עֵינֵיהֶם כִּי הַמִּקְוֵה הִתְמַלֵּא בְּמֵי גְשָׁמִים בְּדָרְךָ נִס, הָעֵיר בּוֹדְנִיב צִהְלָה וְשִׁמְחָה.

וְה'בָּבָא סָאֲלִי עַל הַתְּפוּחִים וְאֶכְלוּם. שִׁלַּח הַצְּדִיק לְהוֹדוֹת לְאִישׁ, שְׁחֻשְׁבוּהוּ לְאַחַד מִעוֹבְדֵי הַתְּחִנָּה, אֵךְ הִלָּה נְעִלְם וְלֹא נוֹדְעוּ עַקְבוֹתָיו. אָמַר ה'בָּבָא סָאֲלִי: "יֵשׁ לְשַׁעַר שְׁהִיָּה זֶה אֵלֶיהוּ הַנְּבִיא אֲשֶׁר נִשְׁלַח לְמַלֵּא אֶת חֲסְרוֹנָנוּ".

בְּכַח מִדַּת הַבְּטָחוֹן - יִרְדּוּ גְשָׁמִים בִּימֵי תַמּוּז הַצְּחִיחִים

עַל מִדַּת הַבְּטָחוֹן שֶׁל רְבוּנוּ הַקָּדוֹשׁ סִידְנָא 'בָּבָא סָאֲלִי זִיעָ"א, מוֹפִיעַ מַעֲשֵׂה נִפְלֵא בְּסִפְרֵ תוֹלְדוֹתָיו שֶׁסִּדֵּר חֲתָנוּ רַבִּי דָּוִד יְהוּדִיּוֹף (עַמ' קס"ה), וְזֶה דְּבַר הַמַּעֲשֵׂה:

מִיָּד עִם בּוֹאוֹ שֶׁל הָאֲדַמוּ"ר הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֲבִיחֻצִירָא ה'בָּבָא סָאֲלִי לְעֵיר בּוֹדְנִיב, הַחֵל לְחַפֵּשׂ אֶת בְּדֻקְי הָעֵיר, עַל מְנַת לְשַׁפֵּר בָּהּ אֶת מַצַּב שְׁמִירַת הַהֲלָכָה.

עַד לְאוֹתָהּ עַת הַנְּשִׁים טְבְּלוּ בְּנֶהָר הַסְּמוּף לְעֵיר מִמֶּשׁ תוֹף כְּדֵי סִכְנַת נִפְשוֹת, אֵךְ בְּצִנְיַעוֹת מְפֻלְגָּת, וְעֵין אֲנוּשׁ לֹא צָפְתָה בָּהֶן. אֵךְ כַּעַת בּוֹא הַצְּדִיק, כָּבֵר שְׁלוֹטוֹ הַצְּרַפְתִּים בּוֹדְנִיב, בְּאֲזוּר הַנֶּהָר שֶׁכֵּן מַחֲנֵה צְבָאֵי גְדוֹל, וְהַחֲלִילִים הַצְּרַפְתִּים הָיוּ צוֹפִים בְּנְשִׁים הַטּוֹבִלוֹת.

ה'בָּבָא סָאֲלִי רָאָה צִרְךָ דַּחוּף לְבָנוֹת מִקְוֵה טְהָרָה וְלְהַצִּיל אֶת בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעֵינִם שֶׁל הַחֲלִילִים, וּמִיָּד נִבְנְהָ מִקְוֵה כְּדִגְמַת כָּל הַמִּקְוֵאוֹת בְּמַחֲזוֹ תֵּאֲפִילְלָת - בְּאֵר מֵיִם חַיִּים הַחֲפוּרָה בִּיְדֵי אָדָם, כַּאֲשֶׁר סָבִיב הַבְּאֵר נִבְנְה חֲדָר, וּמְדַרְגוֹת הוֹלִיכּוֹ לְעַמֵּק הַחֲפִירָה עַל מְנַת לְאַפְשֵׁר אֶת הַטְּבִילָה.

בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן אֲרַעוּ כִּמָּה מְפּוֹלוֹת עָפָר בְּבְאֵר, הַמִּקְוֵה הִתְמַלֵּא בְּבִץ רֶפֶשׁ וְטִיט, מִקְוֹרוֹת הַמַּיִם נִתְּדַלְדְּלוּ, וְאִי אֲפֻשֵׁר הָיָה לְטַבֵּל כְּרֵאוֹי וְכַהֲלָכָה. הַחֲלִיט הַצְּדִיק לְעֵרֵךְ בְּדָק בֵּית בְּמִקְוֵה, לְרוֹקֵן אוֹתוֹ, לְצַקֵּת מִסְבִּיב לְקִירוֹתָיו בְּטוֹן, וְלִרְצֹף אֶת קַרְקַעִיתוֹ בְּלוּחוֹת בְּטוֹן מְנַקְבִים כְּדִין. קָרָא לְטוֹבֵי הַבְּנָאִים הַיְהוּדִים,

בְּרֵשִׁית בְּשִׁלַּח

עָלֶיךָ מִטָּל הַחַיִּיב לְמִלְאוֹתָו שׁוֹב בְּמִי גִשְׁמִים,
עֲמַד בְּתַפְלָה לִפְנֵי בּוֹרָא עוֹלָם שְׂיַעֲשֶׂה לָנוּ
נֶס שְׁנִית, וְיֹרִיד לָנוּ גִשְׁמֵי בְּרָכָה לְמַעַן טְהַרְת
עִם יִשְׂרָאֵל...".

לא הספיק הצדיק הקדוש והטהור להכנס
חזרה לבית, ורוח צפונית החלה לנשב, עננים
כסו את השמים, וגשמי ברכה החלו לרדת
ארצה. כשנתמלא המקנה, פסקו הגשמים
כבפעם הראשונה.

כל חבר הרבנים ובראשם הרב החסיד רבי
יחיא אדהאן עמדו נפעמים בראותם כי גדול
הנס האחרון מן הראשון, ומיד ערכו תפלת
הודיה להקב"ה על חסדו הגדול, וחנכו את
המקנה בסעדה חגיגית וכדברי תורה על גדל
מעלת קדשת עם ישראל וטהרתו.

שִׁכַר הַבְּטָחוֹן - 'קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי טוֹב'

אולם זאת יש לידע, כי מעבר למלוי
רצונותיו הגשמיים של הבוטח בה', בכחינת
'יפן לך כלבבך וכל עצתך ימלא' - ההשג
הגדול ביותר של הבוטח הוא קרבת האלקים
לה זוכה, התחושה של הישיבה בסתר עליון
והלינה בצל שד"י, היא התענוג הגדול והעדוין
הגדול מכל העדוים שיכולים להמצא.

וכך באר הסבא מנוכרהדוק וצ"ל את מאמר
הפסוק (ירמיה יז, ז): "ברוך הגבר אשר יבטח
בה' ויהיה ה' מבטחו" - מהי ברכתו של
הגבר הבוטח בה'? שיהיה ה' מבטחו, זוכה
לחוש קרבת אלקים מאתו יתברך. ואף הגרי"ז
מבריסק היה מבאר את הכפילות: "קנה אל
ה' חזק ויאמץ לבך וקנה אל ה'" (תהלים כז,
יד): מי שמקנה אל ה' ובוטח בו, מה שצריך לו
שזוכה לעוד יותר קנה אל ה', ה' מעניק לו
תוספת של בטחון ודבקות על בטחונו.

אף הנה עננה כסתה את פני ה'בבא סאלי'
בראותו את המרזב העשוי מברזל אשר דרכו
זרמו המים מהתעלה אל המקנה. "מה קרה
רבנו?" שאלו בתרדה. "המקנה פסול לדעת
ה'נודע ביהודה" עקב המרזב הקטן הזה
העשוי מברזל" - השיב - "חושש אני לדעת
ה'נודע ביהודה שהמקנה פסול, ולכן עלינו
לרוקן את המקנה...".

דממה שררה לרגע קט, ומיד החלו הרבנים
שנכחו במקום להתנגד לדעת רבנו בטענה
כי 'יחיד ורבים הלכה כרבים' - דעת ה'נודע
ביהודה' דעה יחידאית היא, ומדוע חושש
כבוד תורתו להחמיר בדעתו ולפסל את
המקנה? ובפרט בשעת דחק כזו שגשמים
אינם מצויים אפילו בעונתם, ובדרך נס ירדו
כעת, ולא בכך שעתא מתרחיש ניסא... אף
הוא לא השתכנע ולא שעה להפצרותיהם.

בראות הצדיק והחסיד מורנו רבי יחיא
אדהאן זצוק"ל שה'בבא סאלי' עומד על דעתו
לרוקן את המקנה, עמד בהתרגשות רבה ואמר:
"רבנו! עלי ועל צוארי, מקבל אני את מלא
האחריות בבית דין של מעלה שמקנה זה
כשר הוא, ואל נא תפסלנו, מנין לנו ששוב
יתרחש נס וירדו גשמים". אף גם מדבריו
הנרגשים של רעו ואהובו לא התפעל, וצנה
לרוקן את המקנה ולהחליף את מרזב הברזל
במרזב עץ.

בלית בררה ובהרגשת מועקה רוקנו את
המקנה ממימיו והחליפו את המרזב כהוראת
רבנו ה'בבא סאלי'.

בתם המלאכה יצא הצדיק שוב לפתח
הבית, נשא עיניו למעלה, ואמר: "מִרְן ה'נוֹדַע
ביהודה', עשינו כהוראתך ופסלנו את המקנה,

ב. דעת ה'נודע ביהודה' (דגמ"ד י"ד ר"א, מח) שצנור של מתכת המחבר לקרקע, בטל אגב קרקע ולא חשיב 'מקבל
טמאה', רק באופן שנעשה מתחלה על מנת לקבועו בקרקע, ומסתימת מרו השו"ע לא משמע פו, וכו' הכשיר בשו"ת
חת"ס סי' קצח אות ד' כפשט דברי הטור ומרו.

בְּרֵשִׁית בְּשִׁלַח

"בְּנֵי, הִיאֵף מְעַז אֶתָּה לִפְגָּם בְּקִדְשֶׁתָּה שֶׁל הַשָּׁבֶת?" עָנָה לוֹ אוֹתוֹ יְהוּדִי, "יְדַעְתִּי רַבִּי יְדַעְתִּי, אוּלָּם פְּרִנְסְתִי הִזְעוּמָה לֹא מִסְפָּקָת לִפְרִנְסַת יְלָדֵי הַרְכִּים, וְאִם לֹא אֶעֱבֹד בְּשָׁבֶת יִרְעִבוּ יְלָדֵי לְלֶחֶם."

קָרַב אֵלָיו הַחֲפִיץ חַיִּים וְלָחַשׁ אֶת אָזְנוֹ: "תִּקְשִׁיב יְהוּדִי, עֲצֵה בְּלִפְלִית יֵשׁ לִי אֵלֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׁפֹּר אֶת פְּרִנְסַתְךָ וְיֹתֵר לֹא תֵאלֵץ לְעַבֵּד בְּשָׁבֶת", "וּמַהִי?" - שָׁאַל הַיְהוּדִי בְּסִקְרָנוּת, "הַתִּקֵּן עוֹד מִסְפָּר בְּרִזִים לְחֻבֵּית שְׁבֵבֵית הַמְרוּזָח, וְאֵת הַיִּי"שׁ הַיּוֹצֵא מֵהֶם תִּיַצֵּא לְעִירוֹת הַשְּׁכָנוֹת..." חִיָּף הַיְהוּדִי וְאָמַר: "יִסְלַח לִי רַבִּי, אֵף עֲצָתְךָ נִשְׁגָּבָה מִבִּינְתִּי, וְכִי בְּהוֹסֵפֶת בְּרִזִים תִּגְדֵּל כְּמוֹת הַיִּי"שׁ שְׁבֵבֵבֵית?" אוֹ אִזְ עָנָה לוֹ הַחֲפִיץ חַיִּים: "יִשְׁמְעוּ אֲזִינֶיךָ מַה שֶּׁפִּיךָ מְדַבֵּר, הַשִּׁפֵּעַ הַבָּא לְךָ מֵאֵת ה' - קָצוּב מֵרֵאשׁ, כְּאֲשֶׁר אֶתָּה עוֹבֵד בְּיוֹם הַשָּׁבֶת - הָרִי אֶתָּה כְּאוֹתוֹ פְּתִי הַמּוֹסִיף בְּרִזִים לְחֻבֵּית, וְאִינוּ מִבִּין כִּי בְכֶךָ כְּמוֹת הַיִּין לֹא תִגְדֵּל, בֵּן אֶתָּה דַע לְךָ כִּי מַה שֶּׁמְקַצֵּב לְךָ מֵרֵאשׁ יִהְיֶה שֶׁלְּךָ בְּכָל מִצְבָּב, בֵּין אִם תִּשְׁמֹר אֶת הַשָּׁבֶת וּבֵין אִם בֵּר מֵיִנֵּן תִּחַלֵּל אוֹתָהּ."

הַחֲרִיצוֹת שֶׁהוֹבִילָה לְאֶסוֹן

סִפֵּר רֵאשׁ יְשִׁיבַת טְלוֹז הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף יְהוּדִי לֵיב בְּלוֹף וְצ"ל (שְׁעוּרֵי דַעַת ח"ג ע"מ סב): "וְכוֹרְנֵי לִפְנֵי הַמְּלַחְמָה הַנּוֹרָאָה, הַתְּגוֹרְרוּ בְּעִירֵי טְלוֹז שְׁנֵי בְּעֵלֵי בְּתִים מְקַרְבִּים זֶה לְזֶה, וְשִׁנְיָהֶם הַשִּׁפְדָּלוּ לְהַעֲבִיר עֲסָקִיָּהֶם לְעִיר הַגְּדוּלָּה הַסְּמוּכָה לְטְלוֹז, אֲשֶׁר לִפְנֵי דַעַתָּם הֵם, וְכֵן לִפְנֵי דַעַת אַחֲרֵיהֶם - הָיָה שֶׁם הַמְּקוֹם רָאוּי יוֹתֵר לְהַתְּפַתְּחוֹת עֲסָקִיָּהֶם, לְהַגְדִּיל מִסְחָרָם וּלְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה."

וְהִנֵּה לְאַחַד מֵהֶם עָלָה הַדְּבָר בְּנִקְלָה, הוּא הַעֲבִיר עֲסָקִיו וְהַחֵל לְעַבֵּד בְּמֶרֶץ וּלְהַגְדִּיל רֹחִיו, וְלִשְׁנֵי - לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ מִסְבוֹת שׁוֹנוֹת, וְהָיָה לוֹ צֶעַר גָּדוֹל וְעִגְמַת נֶפֶשׁ מְזֵה, הוּא הַתְּקַנָּא מְאֹד בְּחִבְרוֹ הַמְּצָלִית.

הַגְּזֵרָה אֶמֶת וְהַחֲרִיצוֹת שֶׁקָּר'

עוֹד נֹאמֵר בְּפִרְשֵׁת הַמֶּן: "וַיִּמְדוּ בְּעֵמֶר וְלֹא הָעֲדִיף הַמְּרַבֵּה וְהַמְּמַעִיט לֹא הִחְסִיר אִישׁ לִפְנֵי אֶכְלוֹ לְקִטּוֹ", וּפִרְשׁ רַש"י: "יֵשׁ שֶׁלְּקִטּוֹ הַרְבֵּה וַיֵּשׁ שֶׁלְּקִטּוֹ מְעַט וְכִשְׁבָּאוּ לְבֵיתָם וּמְדָדוּ בְּעֵמֶר, אִישׁ אִישׁ מַה שֶּׁלְּקִטּוֹ, וּמִצָּאוּ שֶׁהַמְּרַבֵּה לְקִטּוֹ לֹא הָעֲדִיף עַל עֵמֶר לְגַלְגַּלְתָּ אֲשֶׁר בְּאֵהָלוֹ, וְהַמְּמַעִיט לְקִטּוֹ לֹא מִצָּא חֶסֶר מֵעֵמֶר לְגַלְגַּלְתָּ."

וְאֵף זֶה לְמוֹד לְדוֹרוֹת, שְׁבִין אִם יַעֲשֶׂה הָאָדָם הַשִּׁפְדָּלוֹת מוֹעֲטָה, וּבֵין אִם יִתְאַמֵּץ בְּכָל כַּחוֹתָיו - סוֹפּוֹ שִׁיְרִיחַ מַה שֶּׁנִּגְזַר עָלָיו. וְכֵן אָמְרוּ חַז"ל (בִּיצָה טז, א): "כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קָצוּבִים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה". מִפְּתַח שֶׁל פְּרִנְסָה - בְּיַד ה' לְבָדוֹ, וְלֹא טְרַחַה יִתְרָה הִיא שֶׁתּוֹסִיף לוֹ עַל הַנִּקְצָב, כְּשֶׁם שֶׁלֹּא מֵעוֹטָה, יִמְעִיט מִחֲשָׁבוֹן מְזוֹנוֹתָיו.

וְכֵן אָמְרוּ בְּגִמְרָא: (יוֹמָא לח, א): "אָמַר בֵּן עֲזַאִי: בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ, וּבְמִקוּמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ, וּמִשְׁלַף יִתְּנוּ לְךָ - אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוּכָן לְחִבְרוֹ". וּפִרְשׁ רַש"י: 'בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ' - לֹא יִדָּאג אָדָם לוֹמַר: פְּלוֹנִי קִפַּח פְּרִנְסַתִּי, כִּי עַל כְּרַחֲךָ בְּשֵׁם יִקְרְאוּךָ לְבָא וְלִשׁוּב בְּמִקוּמְךָ. 'וּמִשְׁלַף יִתְּנוּ לְךָ' - כְּלוֹמַר: לֹא מִשְׁלָהֶם הוּא מִתְּנָה, אֶלֶּא מְזוֹנוֹת קָצוּבִים לְךָ מִן הַשָּׁמַיִם."

וּבְכָר הַמְּשִׁיל זֹאת הַסְּבָא מִנוֹבְהָרְדוֹק וְצ"ל לְאוֹתוֹ אָדָם הַנוֹסֵעַ בְּרַפְכָּת וּבְחֶסֶר סְבָלוֹתוֹ דוֹחֵף הוּא אֶת כֹּתֵל הַקְּרוֹן בְּכָל כַּחוֹ, מִתּוֹךְ שֶׁמְדַמָּה כִּי בְּמַעֲשֵׂהוּ יִזְרוּ וַיִּמְרִיץ אֶת נְסִיעַת הַרַפְכָּת... הֵלֵא לְשׁוֹטָה יִחְשַׁב. בְּדִיוֹק כֶּף נוֹהֵג הַמְּתַאֲמֵץ הַתְּאֲמָצוֹת יִתְרָה לְפְרִנְסָתוֹ, מַה יוֹעִיל בְּזֶה, הֵלֵא מְזוֹנוֹתָיו כְּבָר קָצוּבִים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְלֹא יִגְיַעוּהוּ יוֹתֵר אֵף אִם יִהְפֵּף בְּהַשִּׁפְדָּלוֹתוֹ כָּל יְרַכְתִּי עוֹלָם.

וּבְכָר מִפְּרָסֶם הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁפַּעַם אַחַת הוֹדִיעוּ עוֹ לְמֶרֶץ ה' חֲפִיץ חַיִּים עַל יְהוּדִי שֶׁהִחְלִיט לְפַתַּח אֶת בֵּית הַמְּרוּזָח שְׁבֵבֵבֵלוֹתוֹ בְּעֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם הַשָּׁבֶת, קָרְאוּ ה' חֲפִיץ חַיִּים אֵלָיו וְאָמַר לוֹ:

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַח

וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְץ הַהֵיבָה וַיִּמְצָא בַשָּׁנָה הַהִיא מֵאָה שְׁעָרִים."

אָמְנָם כָּל אָדָם מִשְׁתַּדֵּל לְפִי דְרָגָתוֹ, מִי שֶׁבִטְחוֹנוֹ מוֹעֵט - הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ מְרֻבָּה, וּמִי שֶׁבִטְחוֹנוֹ מְרֻבָּה - הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ מוֹעֵטָה. וַיֵּשׁ אִף אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה, שְׂוִיָּצָאִים יְדֵי חוֹבֵת 'הַשְׁתַּדְּלוֹת' בְּתַפְלָה, דֵּי לוֹ שְׂבוּכָה אֶל ה' וּבָזָה מְקִיָּם חוֹבֵת הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ לְמִזְוֹנוֹת. עַל כָּל פָּנִים, כָּל אָדָם צָרִיף לְמַמַּשׁ אֶת חוֹבֵת הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ, כְּדֵי לְזַכּוֹת בְּסִפּוּק מְזוֹנוֹ וּצְרִיכֵי הַקְּצוּבִים לוֹ מֵאֵת ה'.

וּבָזָה בְּאֵר הַחֶפְצֵי חַיִּים' (מַעֲשֵׂי לַמֶּלֶךְ פִּרְשַׁת בְּשִׁלַח) אֶת מֵאֲמַר חַז"ל (פְּסִחִים קִיח, א): "קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף", וְהַדְּבָרִים צְרִיכִים בְּאוֹר; כְּלוּם קָשָׁה לְפָנֵי הַקְּב"ה לְקָרַע אֶת הַיָּם? וְהֵלֵא בְּמֵאֲמַר אֶחָד יְכוּל לְבְרֹא כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְכֵן הַדִּין בְּמִזְוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם, הֵיפֵּלֵא מֵה' דְּבָר?

אֲלֵא מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם וּקְרִיעַת יָם סוּף שְׁוִים זֶה לְזֶה - מֵצֵד חוֹבֵת 'הַשְׁתַּדְּלוֹת'. בְּקָרִיעַת יָם סוּף, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה 'דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ, דְּהִינּוּ רַק אִם יִשְׂרָאֵל יִרְדּוּ עַד מִתְּנִיָּהֵם לַיָּם וַיַּעֲשׂוּ מַה שֶׁאִשְׁרָ לַעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע, אוֹ אִזּוֹ יִזְכּוּ לְגַס וַיִּבְקַע הַיָּם לְפָנֵיהֶם, הוּא הַדִּין בְּיַחַס לְמִזְוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם, חוֹבָה עָלָיו לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעִנְיַי פְּרִנְסָתוֹ עַד מְקוֹם שֶׁיִּדּוּ מַגְעַת, וּמִכַּאן וְאֵילָף תִּשְׁרָה עָלָיו בְּרַפְתָּ ה'. וּבְאִפְּנֵי זֶה שְׁוִים הֵם מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם וּקְרִיעַת יָם סוּף; קָשִׁים הֵם בְּתַחֲלָתָם, הוֹאִיל וְאִין אָדָם יוֹדֵעַ כִּיצַד תִּתְגַּלְגַּל לוֹ פְּרִנְסָתוֹ, אִף לְאַחַר שֶׁתִּחַיֵּל - בְּרַפְתָּ ה' בּוֹא תִּבּוֹא.

וְכֵן מְגִדִיר רַבְּנֵי הַמַּאֲרִי אֶת דְּרָכֵי בְּחַיִּים שֶׁל הַיָּרֵא אֶת דְּבַר ה' (תְּהִלִּים קכט): "הַשְׁתַּדְּלוֹת בְּלֹא עֶזֶר אֱלֹהֵי - הַבָּל וְרִיק! מַעֲתָה הַיָּרֵא אֶת דְּבַר ה' מְשִׁים כָּל בִּטְחוֹנוֹ בְּאֵל יִתְבָּרֵךְ, וְאִינוּ הוֹמָה וּמִשְׁתַּדֵּל בְּמוֹתְרוֹת, אֲבָל מִשְׁתַּדֵּל לְבַקֵּשׁ טְרַפּוֹ בִּיגִיעַת כַּפּוֹ מֵעַט מֵעַט, וְנוֹתֵן

כְּעֵבוֹר כְּמָה חֲדָשִׁים פְּרָצָה הַמְּלַחְמָה, וּגְרָשׁוּ כָּל הַתּוֹשְׁבִים הַיְּהוּדִים מִהָעִיר הַהִיא, גַּם הַסּוֹחֵר הַמְּצַלִּיחַ הָיָה מְכָרַח לְגִלוֹת לְרוֹסְיָה שֶׁם סָבַל הַרְבֵּה צָרוֹת וַעֲסָקָיו נִהְרָסוּ, וּמְרַב הַצָּרוֹת וְהַתְּלָאוֹת מֵתוֹ עָלָיו אֲשֶׁתּוֹ וּבְנָיו רַחֲמָנָא לְיַצְלֵן וַיְהִי לְאִמְלָל וְאוֹבֵד. וְהַשְּׂנִי שֶׁקָּנָא בּוֹ וְנִשְׂאָר בְּטִלְזָה שְׂלֵא בְּרַצוֹנוֹ - נִהְפָּךְ עָלָיו הַגְּלָגַל וַעֲסָקָיו גָּדְלוּ.

הָרִי לָךְ שְׂלֵא מֵצֵד חֲרִיצוֹתוֹ יַצְלִיחַ הָאָדָם, אֲלֵא עַל פִּי מַה שֶׁנִּגְזַר עָלָיו מִלְּמַעְלָה."

גְּדֵר חוֹבֵת הַשְׁתַּדְּלוֹת לְצִרְף פְּרִנְסָה

אוּלָּם זֹאת גַּם לְמִדְּנוּ מִפְּרִשַׁת הַמֶּן, שֶׁהִתְהַיְתָה חוֹבָה עַל הָעַם לְצִאֵת לְלֶקֶט, דְּהִינּוּ 'חוֹבֵת הַשְׁתַּדְּלוֹת', אֲלֵא שֶׁהָיָה אֵלּוֹ שֶׁהָיָה טְרַחַם מוֹעֵט, וְהָיָה אֵלּוֹ שֶׁהָיָה טְרַחַם מְרֻבָּה, וּכְפִי שֶׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא (יוֹמָא עה, א): "צְדִיקִים יִרְדּוּ עַל פְּתַח בְּתִיָּהֶם, בֵּינּוֹנִים - יִצְאוּ וְלֶקְטוּ, וְשַׁעֲרֵי שְׁטוֹ וְלֶקְטוּ". וְעוֹד שֶׁכְּאֵמֹר - לֹא הַשְׁתַּדְּלוֹת הִיא שֶׁהַשְּׂפִיעָה עַל הַתּוֹצְאָה הַסּוֹפִית, כִּי בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר הַמְּרֻבָּה וְהַמְּמַעֵיט בָּאוּ לְיַדֵּי תּוֹצְאָה אַחַת, אֲלֵא רַק הַצְּרִיכָה לְשֵׁם קִיּוּם חוֹבָה בְּעֵלְמָא.

וְכֵן הֵם גַּם כֵּן פְּנֵי הַדְּבָרִים בְּהִנְהַגַּת הָאָדָם בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם: רַבּוּי הַשְׁתַּדְּלוֹת אִינוּ מוֹסִיף, אוּלָּם עֵצָם חוֹבֵת הַשְׁתַּדְּלוֹת מְטַלֵּת עָלָיו לְקִיָּמָה. וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל (סְפָרֵי דְּבָרִים פִּסְקָא קכג): "וּבִרְכָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ", יְכוּל עוֹמֵד וּבְטִל? תְּלַמּוּד לֹאמַר 'בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה'. וְכֵן בְּמִדְּרַשׁ תְּנַחֲוּמָא (וַיִּצֵּא יג): "שְׂלֵא יֹאמַר אָדָם אֲכַל וְאֲשַׁתָּה וְאָרְאָה בְּטוֹב וְלֹא אֲטָרִיחַ עֲצָמֵי וּמֵן הַשָּׁמַיִם יִרְחַמוּ, לְכֵן נִאָּמַר 'מַעֲשֵׂה יְדֵי בְּרַכְתָּ' - צָרִיף לְאָדָם לְעַמֵּל וְלַעֲשׂוֹת בְּשִׁתֵּי יְדָיו וְהַקְּב"ה שׁוֹלֵחַ אֶת בְּרַכְתּוֹ". וּבְתוֹסֶפֶתָא (בְּרֻכּוֹת ו, ח): "רַבִּי הוֹסֵתָאֵי בְּרַיָּא אָמַר מִשֶּׁם ר' מַאֲרִי: הָרִי הוּא אוֹמַר בְּיִצְחָק 'וּבִרְכְּתֶיךָ', דְּרַשׁ יִצְחָק וְאָמַר; הוֹאִיל וְאִין הַבְּרָכָה שׁוֹרְהָ אֲלֵא עַל מַעֲשֵׂה יְדֵי - עֵמֵד וְזָרַע, שֶׁנִּנְאָמַר

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

ובְּגִמְרָא (ברכות לה, ב): אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, בְּזִמְנָא שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׁין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם - מְלֹאכְתָּן נַעֲשִׂית עַל יְדֵי אַחֲרִים, שְׁנֵאמַר: 'וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֵאֲנֶכֶם'. וּבְזִמְנָא שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׁין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם - מְלֹאכְתָּן נַעֲשִׂית עַל יְדֵי עֲצָמָן, שְׁנֵאמַר: 'וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנָךְ'.

והקשו תוספות (שם ד"ה כאן), הלא 'ואספת דגנך' - נכתב בפרשה השנייה של קריאת שמע, המתחלת ב"והיה אם שמע תשמעו אל מצותי... לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם", ואיך שיהי לומר שמדבר באין עושים רצונו של מקום? ותוצו "דמיירי ודאי שעושים רצונו אבל אין עושים רצונו כל כך דאינם צדיקים גמורים". וצריך באור, באשר עם ישראל עובדים את ה' בכל לבבם ובכל נפשם למה לא יקראו 'צדיקים גמורים'?

ובאר המהרש"א: בפרשה הראשונה של קריאת שמע נאמר 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך', ודרשו ת"ל (רש"י דברים ו, ה) 'בכל ממונך' - זהו מי שמשליך את תאוות הממון מנגד למען עבודת ה', ובוחר להיות בגדר של 'תורתו אמנותו', זוכה שמלאכתו נעשית על ידי אחרים. אולם בפרשה השנייה נאמר 'בכל לבבכם ובכל נפשכם' ולא נאמר 'בכל מאדכם', כי מדבר במי שהוא לומד תורה ומקיים מצוות כדבעי, אבל עדין אינו יכול לוותר על מנעמי העולם הזה, ולכן אינו זוכה לברכה מיחדת שמלאכתו נעשית על ידי אחרים, אלא הוא עצמו צריך לעבד לפרנסתו.

לומדים אנו מכך, כי יש בידי האדם לבחור בהנהגה של 'תורתו אמנותו', ואזי אינו צריך לדאג למחיתו מפני שמלאכתו תעשה על ידי אחרים. ומאידך, אם אינו בדרגה שכזו, אלא מחפש תחבולות להוסיף על הכנסותיו ונותן עיניו בקמון, הרי צריך לעשות השתדלות ולעמל כדי להשיג פרנסתו.

בהקשר זה מספרים חסידים: חסיד אחד הגיע לרבי מקוצק, והתלונן בפניו שכל כך

עתיו ורגעיו בעבודת האל, הבטיחו שהאל יגאלהו בעולם הזה במשפחת שבהצלחותיו, והיא אשה משפלת ובנים הגונים עד שיעמד בביתו ובהארכת חייו, עד שיראה בנים לבניו.

לומדי התורה - הנהגתם כ'אוכלי המן'.

כתב הרמב"ם (שמיטה ויובל יג, יג): "כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדכה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלהים, ופרק מעל צוארו על החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים".

לומדי התורה זוכים להנהגה מיחדת מאת ה', הוא הדואג להם זן ומפרנס ומכלכל אותם, כמאמר רבותינו "לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן (= שאין להם דאגות הפרנסה)", אדם עם טרדות פרנסה אינו יכול להיות שקוע בתורה, לכן מפנה ה' יתברך את לומד התורה מכל טרדות העולם הזה. אומר רבי יעקב נימן זצ"ל: משל לילד שהלך ללמד בתלמוד תורה, ושכח לקחת עמו את ארוחתו, היעלה על הדעת שאביו ישאירו ללא אכל? כך מי שתורתו אמנותו דואג הקב"ה להזמין לו אכל כדי צרכו.

ואכן צנצנת המן שמשה בידי ירמיהו הנביא מקל חובלים בבוואו להוכיח את בני עמו על עזבם את התורה מפני חשש חסרון פרנסה, וכפי שכתב רש"י (שמות טז, לב): "בימי ירמיהו, כשהיה ירמיהו מוכיחם, למה אין אתם עוסקים בתורה? והם אומרים: נניח מלאכתנו ונעסק בתורה, מהיכן נתפרנס? הוציא להם צנצנת המן ואמר להם (ירמיהו ב, לא): הדור אתם ראו דבר ה', שמעו לא נאמר אלא ראו, בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו" - לומדי תורה זוכים בעולם הזה להנהגת 'אוכלי המן'.

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

"אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לֶקְטוֹ", הַבְּרָכָה שׁוֹרָה רַק עַל צֶדֶק מֵאֲכֹלוֹ שֶׁל אָדָם, וְלֹא בִיחָס לְעַסְקֵי מוֹתְרוֹת.

שֵׁלָא לְלוֹוֹת כְּסָף מִשׁוּם אָדָם!

מוֹסִיף הַגֵּר "שׁ וּלְבָה וְאוֹמֵר: "הַלוֹוָה כְּסָף שֵׁלָא לְצַרְךָ פְּקוּחַ נַפְשׁ, וְיִוָּדַע מֵרֹאשׁ שִׁיִּצְטָרְךָ לְעַסֵּק בְּגִלְגוּל הַלְוָאוֹת' כִּי אֵין לוֹ מָה לְשַׁלֵּם, עַל מָה הוּא בּוֹטֵחַ? בְּיָדָאֵי אֵין כָּאֵן אֵלָא בְּטַחוּן שֶׁל הֶבֶל! וְתַלְמִיד חֲכָם שִׁתּוֹרְתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ' הוּא לֹא יִהְיֶה!". וְאָף עַל זֹאת הַזְהִיר ה' חֲזוֹן אִישׁ' בְּהִנְהָגוֹת לְבָן תּוֹרָה (אֲגוּרוֹת חֲזוֹן אִישׁ ס"ו כ'): "לְהִזְהֵר מֵאֵד לֹא לְלוֹוֹת כְּסָף מִשׁוּם אָדָם".

וְכַתֵּב בְּסֵפֶר 'לְשִׁכְנֵי תְּדַרְשׁוּ' (עַמ' רַכּו): "לֹא אֲמַנֵּעַ טוֹב מִבְּעַלְיֹ, מִלְּהַעֲתִיק כָּאֵן מָה שֶׁאֲמַר הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי יְחִזְקִאל פְּרָצוּבִיץ זצ"ל: הַגֵּמְרָא בְּשֵׁבֶת (כג, ב) דִּנְהָ בִיחָס לְאָדָם שִׁישׁ לוֹ מְעוֹת מְצַמְצָמוֹת, וְיִישׁ בְּיָדוֹ לְקָנוֹת רַק גֵּר אֶחָד - אוֹ גֵּר שֵׁבֶת אוֹ גֵּר חֲנֻפָה, הַדִּין הוּא שֶׁגֵּר שֵׁבֶת עֲדִיף מִשׁוּם שְׁלוֹם בֵּית. וְכֵן גֵּר שֵׁבֶת וְיִין לְקַדוּשׁ - גַּם כֵּן גֵּר שֵׁבֶת עֲדִיף מִשׁוּם שְׁלוֹם בֵּיתוֹ, עַיִן שָׁם עוֹד כְּמָה צִיּוּרִים.

רוֹאִים אָנוּ שֶׁבְּזִמְנֵי חַז"ל, הָיָה מְנַהֵג הָאָדָם לְכַלְכֵּל אֶת צַעְדֵי רַק כְּפִי הַמְּעוֹת שִׁישׁ בְּיָדוֹ, וְלֹא הָיָה הוֹלֵךְ לְלוֹוֹת מְעוֹת בְּשִׁבִיל לְקָנוֹת גֵּר נוֹסֵף לְהַדְלִיק גֵּר חֲנֻפָה, אֵלָא בְּמְעוֹת שִׁישׁ בְּיָדוֹ - הֵרִי הוּא קוֹנֵה גֵּר לְמַצְוָה, וְזֶה שִׁישׁ בְּיָדוֹ מְעוֹת רַק כְּדִי גֵּר אֶחָד - אֵינּוּ קוֹנֵה אֵלָא גֵּר אֶחָד לְהַדְלִיק גֵּר שֵׁבֶת בְּלִבָּר.

וְסֵפֶר זֶקֶן מֵהַדוֹר הַקּוֹדֵם, שֶׁבְּחוּץ לְאַרְץ הָיָה מְחִיר תְּפוּחֵי אֲדָמָה מְאֹד בְּזוּל, וּבְכָל זֹאת הִרְבָּה בְּתִים לֹא הָיוּ קוֹנִים מִצָּרְךָ זֶה, מִפְּנֵי שֵׁלָא הָיָה לָהֶם מְעוֹת אֲפִילוֹ לְתַפּוּחֵי אֲדָמָה, וּמְעוֹלָם לֹא עָלָה עַל דַּעְתָּם לְלוֹוֹת לְצַרְךָ כָּךְ, וְקִיְמוּ בְּעַצְמָם אֶת מֵאֲמַר הַפְּסוּק "טוֹב פֶּת חֲרֻבָה וְשִׁלּוּהָ כֶּה מִבֵּית מְלֹא זְבָחֵי רִיב". בְּנֵי הַדוֹר הַקּוֹדֵם, הִבִּינוּ בְּצִנִּיעוֹת נַפְשָׁם, כִּי טוֹב לָהֶם לְאָכַל פֶּת חֲרֻבָה בְּשִׁלּוֹת נַפְשׁ, מֵאֲשֶׁר

מֵחוּ קוֹדֵם לְהַשִּׁיג פְּרִנְסָה, בְּכָל עֶסֶק מְזַדְמָן הוּא שׁוֹלַח יָדוֹ, אוֹלָם לְמַרְבֵּה הַצַּעַר אֵין לוֹ הַצְּלָחָה יְתָרָה. עָנָהוּ הַרְבִּי: יוֹדַע אֶתָּה מָה פְּרוּשׁוֹ שֶׁל מֵאֲמַר חֲכָמִים "לֹא לְחַכְמִים לְחָם" - שֶׁאֵל הַרְבִּי, וּמִיָּד עָנָה: אוֹמֵר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: "אִם 'חֲכָם' אֶתָּה בְּעֵינֶיךָ - צֹא וְחַפֵּשׁ מְזוֹנוֹתֶיךָ בְּעַצְמְךָ...".

'שְׁנִית מִצְבָּךְ מֵהִנְהָגָה לְהִנְהָגָה...'

וּמִסְפָּר עַל אַבְרָהָם כּוֹלֵל אֶחָד, שֶׁבִּקֵּשׁ לְהַגְדִּיל אֶת הַכְּנָסָתוֹ, הוּא הַחֲלִיט לְעַבֵּד בְּשַׁעוֹת הַלִּילָה בְּעַבְדוּתָה שֶׁתְּכַנִּיס לוֹ שְׂכָר נֶאֱמָר, כְּאֲשֶׁר בְּמִשְׁפָּח הַיּוֹם יִמְשִׁיךְ אֶת חֶק לְמוֹדֵיו בְּכּוֹלֵל הָאֲבָרְכִים. אוֹלָם לְהַפְתָּעוֹתוֹ - אֲמַנֵּם הַכְּנָסוֹתֵי גְדֻלוֹ, אֲבָל בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבָר לֹא הָיָה מְצָלִיחַ לְגַמֵּר אֶת הַחֲדָשׁ, בְּשׁוֹנָה מִלְּפָנֵי שֶׁהִתְחִיל לְעַבֵּד, אִזּוֹ הָיָה לוֹ תְּמִיד דֵּי סְפוּקוֹ.

פְּנֵה אֶל הַרְבֵּ שֶׁ זצ"ל וְשֶׁאֵלּוֹ לְפָשֵׁר דְּבָר, עָנָה לוֹ הַרְבֵּ שֶׁ: "בְּרוּר הַדְּבָר! הֵרִי שְׁנִית מִצְבָּךְ מֵהִנְהָגָה לְהִנְהָגָה, אַבְרָהָם הִמְתַּמְסַר לְלַמּוּד וְתוֹרָתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ - יֵשׁ לוֹ הִנְהָגָה מִיְחַדָּת, לוֹמְדֵי תוֹרָה מִתְּפָרְנְסִים בְּבִרְכַת שְׁמַיִם מְצַנְצָנֵת הַמֶּן, וְאִזּוֹ שׁוֹרָה הַבְּרָכָה אָף עַל מְלֻגָה מְצַמְצָמָת, אָף כְּאֲשֶׁר שְׁנִית אֶת מִצְבָּךְ לְמַצֵּב שֶׁל 'הַשְּׁתַדְּלוֹת לְפָרְנְסָה' - הֵרִי אָדָם הַיָּגַע לְפָרְנְסָתוֹ, לֹא תְּמִיד מְסַפִּיקוֹת לוֹ שְׁעֵתִים שֶׁל עַבְדוּתָה בְּלִילָה, פְּעַמִּים שֶׁצָּרִיךְ לְעַמֵּל יוֹתֵר כְּדִי שֶׁתְּסַפִּיק לוֹ מִשְׁכָּרְתוֹ".

בְּרַכַת 'אוֹכְלֵי הַמֶּן' - אֵינָה חֲלָה עַל מוֹתְרוֹת

הַגֵּר "שׁ וּלְבָה זצ"ל הָיָה מוֹרָה לְמַעֲשֵׂה: הַרוֹצֵה לְהַקְדִּישׁ חֲזֵיוֹ לְתוֹרָה וְלִבְטַח בַּה' יִתְבָּרַךְ שִׁיִּמְצִיא לוֹ פְּרִנְסָתוֹ, חֲזֵיב לְהִיֹּת נָקִי לְגַמְרֵי מְעַנֵּי מְמוֹנוֹת. הַמִּזְסָד אֶת בֵּיתוֹ עַל רְהוּט מְפָאָר וְשָׂאָר מוֹתְרוֹת - אֵינּוּ זְכָאֵי לְהִנְהָגָה שֶׁל 'תּוֹרָתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ', אָדָם כְּזֶה מוֹטֵב לוֹ שִׁיִּצֹא לְחַפֵּשׁ לוֹ פְּרִנְסָה, שֶׁהֵלֵא לוֹמְדֵי תוֹרָה נִמְשְׁלוּ לְ'אוֹכְלֵי הַמֶּן', וּבְבִרְכַת הַמֶּן נֵאֱמַר (שְׁמוֹת טו, יח)

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

הַקֶּטֶן נִטַל דָּף שֵׁישׁ בּוֹ צוּרַת הָאוֹתִיּוֹת, לְאֵט לְאֵט נִרְדְּמוּ כָּלֶם עַל סִפְרֵיהֶם, וְהָאֲבָרָה יָשַׁב לְבָדוֹ עִם גְּמְרָא גְדוּלָה וְהַחֲלִל לְלַמֵּד בְּהַתְלַהֲבוֹת עַד שֶׁעַת חֲצוֹת, אָז הִתְיַשְׁבַּע עַל הַרְצָפָה לְאֲמִירַת 'תִּקְוֹן חֲצוֹת', בְּעוּדוֹ מְזִיל דְּמַעוֹת עַל צַעַר גְּלוֹת הַשְּׂכִינָה...

הַגְּבִיר הִתְרַגַּשׁ מְאֹד, וְאָמַר לְעַצְמוֹ: "צִדֵּק רַבִּי שְׂמוּאֵל, מִבֵּין אֲנִי עֵתָה אֶת עֶרְכּוֹ שֶׁל הָאֲבָרָה, חָשׁוּב הוּא מִמֶּנִּי פִי כִּמְהָ וְכִמְהָ". שָׁב הַגְּבִיר לְבֵית רַבִּי שְׂמוּאֵל וּבִקֵּשׁ לְפָיִסוֹ, אָמַר: "מוֹכֵן אֲנִי לְתַת לְאֲבָרָה זֶה פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעָה לְכָל יְמָיו", שָׁלַח רַבִּי שְׂמוּאֵל וּמִיד קָרָא לְאֲבָרָה, אוֹלָם לְתַדְהַמַּת הַגְּבִיר, סָרַב הָאֲבָרָה וְאָמַר: "בְּרוּךְ ה' לֹא חָסַר לִי כְּלוּם, יֵשׁ לִי בֵּית, יֵשׁ לִי לֶחֶם וְשֶׁמֶן, וּמָה לִּי לְצַרָה הַזֹּאת שֶׁל עֲשִׂירוֹת אֲשֶׁר תִּמְנַע מִמֶּנִּי מִלְעַבְדֵי אֶת ה' מִתּוֹךְ דְּעָה צְלוּלָה..."

טוֹב פֶּת חֲרָבָה וְשִׁלּוּהַ בָּהּ

שָׁנִים מִסְפָּר אַחַר שֶׁעָלָה רַבִּי סַלְמָאן מוֹצְפִי צִ"ל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בָּאוּ בְּנוֹ וְחִתְנֵהוּ שֶׁל הַגְּבִיר מְנַחֵם דְּנִיָּאל לְבַקְרוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, וּמָה רָבָה הַשְׂתוּמָמוֹתֶם בְּרֹאוֹתֶם אֶת הַדִּירָה בֵּת חֲדָר אֶחָד שֶׁשְׂמִשָּׁה לְמַגוּרֵי הַמְּשַׁפְּחָה. בְּשֶׁל הַצְּפִיפוֹת קָבְלָה הַרְבֵּינִית אֶת הָאוֹרְחִים בְּחֶצֶר הַבַּיִת, שֶׁם הִמְתִּינוּ לְרַבְּנוּ עַד הָעֶרֶב. בְּהִגִּיעַ רַבְּנוּ פָּנָה אֲלֵיהֶם בְּאָמְרוֹ: "הִגִּידוּ לִי אֶת הָאֲמַת, הִיכֵן טוֹב יוֹתֵר? הַשִּׁלּוּהַ וְהָאוֹרֵי הַצַּח בְּחֲדָר הַקֶּטֶן הַזֶּה, אוֹ הַמְּלַת הַעֲסָקִים בְּדִירַת הַפָּאָר שֶׁל אַבְיָכֶם הַגְּבִיר רַבִּי מְנַחֵם?" הַשִּׁבְיָהוּ: "הָאֲמַת שֶׁהִנְנוּ מְקַנְאִים בָּךְ, כִּי אֵין כְּשִׁלּוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל".

בְּסִיּוּם בַּקּוּרָם, הִגִּישׁוּ לוֹ תְּשׁוּבָה בְּסֹף אֲלָפִים דִּינָר, כְּהוֹקְרָה עַל שְׂרוּתָיו הַטּוֹבִים בְּבֵית אַבְיָהֶם הַגְּבִיר. רַבְּנוּ סָרַב וְאָמַר: "חֲלִילָה לִי לְהִנּוֹת שְׂלֵא מִיְגִיעַ כְּפִי", מִשֶּׁהִפְצִירוֹ בּוֹ, אָמַר לָהֶם בְּחִיוּף: "כִּמְהָ זְמַן אוֹכַל לְחִיּוֹת בְּאֲלָפִים הַדִּינָר הַלָּלוּ? לְעֶרְךָ שְׁנַתִּים יָמִים, וְהֵלֵא בְּסִיּוּם זְמַן זֶה יִתְמוּ הַמַּעוֹת וְלֹא יִשְׁאָר

שְׂהִיָּה בֵּיתֶם מְלֵא וְגִדּוּשׁ מְכַל טוֹב הָאֶרֶץ, אֲבָל הוּא מְלֵא זְבָחֵי רִיב' מִחֲמַת לַחֵץ הַחֹבּוֹת, וְנִמְצְאוּ מִפְּרָעִים וּמִטְרָדִים מְעַבֹּדֵת ה'.

"מָה לִּי וְלְצַרָה הַזֹּאת?"

צִדִּיקֵי הַדּוֹרוֹת בְּזוּ לְעֲשִׂירוֹת וּלְחֵיי הַפָּאָר, וְהָיוּ תְּמִיד נוֹשְׂאִים עֵינֵיהֶם לְמָרוֹם וְאוֹמְרִים: "אֵתָה הוּא ה' אֱלֹקֵי, הִטְרִיפְנִי לְחֶם חֶקִי, וְתֵן לִי לֶחֶם לְאֹכַל וּבִגְדֵי לְלַבֵּשׁ..." (מִתּוֹךְ תְּפִילַת מַהֲרָ"שׁ אֶלְקָבֶץ עַל הַמְּזוּנוֹת), יוֹתֵר מְכַף - אֵין אֲנִי צָרִיף.

מִסְפָּר שִׁפְעָם הִגִּיעַ לְבַקּוֹר בִּירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, גְּבִיר אֶחָד שֶׁהָיָה תוֹמֵךְ יְדוּעַ בְּמוֹסְדוֹת הַתּוֹרָה וְהַחֲסָד שֶׁל הָעִיר. גְּבָאֵי הַמוֹסְדוֹת לוֹוְהוּ בְּבַקּוֹרוֹ, וְהִבִּיאוּהוּ לְבֵית רַבָּה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם רַבִּי שְׂמוּאֵל סַלְנֵט צ"ל, הָרַב קָבַל אֶת הָעֲשִׂיר בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת וְשׁוֹחַח עִמּוֹ בְּלִבְבִיּוֹת.

תּוֹךְ כְּדֵי שִׁיחָה, נִכְנַס אֲבָרָה צְנוּעַ וּבָא לְשֵׂאל אֶת רַבִּי שְׂמוּאֵל סַלְנֵט שֶׁאֵלָה בְּהִלְכָה. מִיד הִפְסִיק רַבִּי שְׂמוּאֵל לְדַבֵּר עִם הָאוֹרֵחַ הַנְּדִיב, וַיֵּשֶׁב לְשׁוֹחַח בְּאַרְפֶּה עִם הָאֲבָרָה הַצְּנוּעַ. הַגְּבִיר נִפְגַּע מְאֹד מִיַּחְסוֹ שֶׁל רַבִּי שְׂמוּאֵל וְעוֹב אֶת הַבַּיִת כְּכַעַס גְּדוֹל. הַגְּבָאִים נִסּוּ לְהַרְגִיעוֹ, אָף לֹא הוֹעִיל.

הַחֲלִיטוֹ בֵּינֵיהֶם הַגְּבָאִים לְהִרְאוֹת לְגְבִיר כִּמְהָ צְנוּעִים וּמְלֵאֵי טֵהַר חֵיי הָאֲבָרָה הַצְּנוּעַ, וְאָמְרוּ לוֹ "אַחֲרֵי שֶׁתְּרָאָה מִי הוּא הָאֲבָרָה - אוֹלֵי תִשְׁנֶה אֶת דַּעְתְּךָ". לַעֲת עָרַב הִגִּיעוּ לְחִלוֹן בֵּית הָאֲבָרָה שֶׁהָיָה גָר בְּמִרְתֵּף שְׁחָצִיו בְּנוֹי מִתַּחַת לְאֲדָמָה, וְרָאוּ אִיף יוֹשֵׁב הָאֲבָרָה עִם שְׂבַעַת בְּנָיו סָבִיב הַשְּׁלֵחָן, וְאוֹכְלִים לֶחֶם עִם קֶצֶת שֶׁמֶן, שׁוֹתִים מְעַט חֵלֶב, כְּשֶׁלְכָל אֶחָד כְּמוֹת שֶׁאֲפִילוֹ לֹא הִגִּיעָה לְכַדֵי כוֹס.

בְּגִמַר הָאֲכָל נִטְלוּ סְדוּרִים וּבְרָכוּ בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן בְּקוֹל וְשִׁירָה וְרָנָה כָּלֶם כְּאֶחָד. וְלֹאֲחַר בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן הַחֲלוּ בְּלַמּוּד תּוֹרָה מִתּוֹךְ מֵאֵין כְּמוֹתוֹ, זֶה גְּמְרָא, זֶה חֲמֵשׁ וְזֶה מִשְׁנָיוֹת, הִלְלֵד

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

סְתִימַת הַגּוֹלָל אָמַר לִי: "פְּעָמִים רַבּוֹת נִסּוּ לְהַשְׁפִּיעַ עָלַי שְׂאֵעֵתִיק דִּירְתִי לְמָקוֹם מְרוּחַ יוֹתֵר וְסוֹרְכָתִי. צָא וּרְאֵה לְאַחַר אַרְיִכוֹת יָמַי וְשָׁנִים, מוֹבֵל הָאָדָם מְדִירְתוֹ לְכָאן, אֲצָלִי לֹא יִקְשֶׁה הַמַּעֲבָר, כִּי מִחֲדָרֵי לְכָאן אֵין הַנְּגוּד חֲרִיף... אוּלַם אָדָם שֶׁהֲרַגֵּל לְחַיּוֹת מִתּוֹךְ רִוְחָה וּבְדִירָה מִפְּאָרְתָּ, מָה יִקְשֶׁה לוֹ בְּאַחֲרִית יָמָיו לְהַעֲתִיק מְקוֹמוֹ לְאַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע...".

(מתוך 'איש צדיק היה')

"גול על ה'" - מִדַּת הַבְּטָחוֹן הַלְכָה לְמַעֲשֶׂה

לְאַחַר שֶׁהֲרַחֲבֵנוּ בִּיסוּדוֹת הָאֲמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן, מִתּוֹךְ מֵאֲמָרֵי חֲזו"ל, דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ צִדִּיקֵי הַדּוֹרוֹת וְהַנְּהַגְתָּם הַקְּדוּשָׁה, רְאוּי לְגַעַת בְּעֵנֵינֵינוּ אֵלּוֹ בְּאֶפְן שֶׁל 'הַלְכָה לְמַעֲשֶׂה', לְמַעַן כָּל אֶחָד יֵדַע בְּבִרוּר פִּיצוֹד יִנְהַג לְמַעֲשֶׂה בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם:

בְּעֵנֵינוּ אֶפְן מִדַּת הַבְּטָחוֹן נִחְלָקוּ רַבּוֹתֵינוּ: רַבֵּי יִשְׂרָאֵל סִלְנֵטֵר בְּסִפְרוֹ 'אֲבָן יִשְׂרָאֵל' (שַׁעַר הַבְּטָחוֹן פ"ג הַקְּדָמָה שְׁלִישִׁית) מְבִיא דַעַת בְּעַל 'חֻבוֹת הַלְכָבוֹת', שֶׁעַל הַבְּטָחוֹן לְהִיּוֹת מְלִוָּה בְּהַשְׁתַּדְּלוֹת, וְאֵף כִּי אֵין מַעֲצוֹר בְּיַד הַקָּב"ה לְהוֹשִׁיעַ אֵף בְּלֹא הַשְׁתַּדְּלוֹת - מִכָּל מְקוֹם הוּא מְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת מָה שֶׁבְּכַחוֹ לַעֲשׂוֹת.

וְכֵן דַּעַת הַמְּהַר"ל מְפָרָאג (נְתִיבוֹת עוֹלָם נְתִיב הַבְּטָחוֹן פ"א) בְּפִירוּשׁוֹ עַל הַפְּסוּק (מְשִׁלִּי ג, ה) "בְּטַח אֵל ה' בְּכָל לְבָבְךָ וְאַל בִּינְתָךְ אֵל תִּשְׁעֵן" - "אֵף שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מַעֲשָׂיו בְּחֻקָּמָה וְאֵין סוּמְכִין עַל הַנֶּס, מִכָּל מְקוֹם אֵל יִשְׁעֵן עַל תְּבוּנָתוֹ בְּלִבְד לֹא מִכֵּן כִּי חֻקָּמָתוֹ תִּגְרַם לַעֲשׂוֹת מָה שֶׁיִּרְצֶה", מִשְׁמַע שֶׁאֵינוֹ שׁוֹלֵל אֶת הַמַּעֲשֶׂה, אֲלֹא מְבָאֵר שֶׁאֵין לְהַשְׁעֵן עָלָיו לְבַדּוֹ.

אֲמָנָם דַּעַת הַרַמְבַּ"ן (וִיקָרָא כו, יא) שֶׁאֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שׁוּם הַשְׁתַּדְּלוֹת, וְכֵן דַּעַת הַגַּר"א בְּפִירוּשׁוֹ לְמְשִׁלִּי (שם) שֶׁיִּשׁ לְבָטַח בַּה' וְזוֹה לְבַדּוֹ מוֹעִיל. וּבִסְפָר 'תּוֹרַת חַיִּים' (חֲלֹק מִדּוֹת וְהַנְּהַגוֹת ס"א) הֵבִיא בְּשֵׁם הַגָּאוֹן רַבֵּי יוֹסֵף חַיִּים

בְּדִירָה כְּלוּם, הֲרִינִי כְּאֵלּוֹ הַתְּקַבְּלָתִי אוֹתָם לְפָנַי שְׁנַתִּים וְהַיּוֹם הֵם תַּמּוּ...".

"דִּי בְּזִיוָה וְהַדְּרָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם"

דִּירְתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הַיְרוּשָׁלַמִי רַבֵּי אַרְיָה לְוִין זצ"ל, הִיָּתָה מְרַכֶּבֶת מְקִיטוֹן צַר וְאַרְף שֶׁהַכִּיל חָדָר אֶחָד בְּלִבָּד, כְּשֶׁמְחַצֶּה מִפְּרִידָה בֵּין שְׁלַחְנוֹ וּמִטָּתוֹ שֶׁהִיָּתָה עֲשׂוּיָה מִחֻלְקֵי אַרְגָּזֵי עֵץ, לְבֵין הַמַּטְבַּח שֶׁהָיָה מְצִיד בְּפִתְלֵיָה, עָלֶיהָ הָיָה מְחַמֵּם לְעֲצָמוֹ כּוֹס חֲמִין, וּבְכִסְמוֹךְ פִּיּוֹר וּמְקַלְחָת.

רָצָה אֶחָד מִתְּלַמִּידָיו לְהַתְקִין בְּמִקְלָחָת אֲשֶׁר בְּדִירָה סְבוּנִית שֶׁתְּהֵא קְבוּעָה בְּקִיר, עַל מְנַת שֶׁלֹּא יִתְכּוּפֵף כָּל אֵימַת שֶׁיִּחַפֵּץ לְהָרִים הַסְּבוּן. סָרַב רַבֵּי אַרְיָה וְאָמַר לוֹ: "לָמָּה לִי מוֹתְרוֹת, וְהָרִי כָּל יָמֵי בְּרַחְתִּי מִן הַלּוֹקְסוֹס". וְהוֹסִיף וְאָמַר: "לֹא בְּנִיתִי לִי בֵּית וְלֹא נִטְעַמְתִּי כָּרֶם - דִּי בְּזִיוָה וְהַדְּרָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם".

וּמִסְפָּר עוֹד עַל רַבֵּי אַרְיָה לְוִין, שֶׁכַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ עֲתוּנָאֵי אֶחָד אֶל דִּירְתוֹ, וּשְׁאָלוֹ בְּתַמְהוֹן: "רַבֵּי אַרְיָה, יֹאמֵר נָא לִי הֵאָם טוֹב וְנָח לוֹ כָּאן, כְּלוּם אֵין הַתְּקָרָה הַזֹּאת דּוֹלְפַת בַּחֲרָף? וְהַמְטָה אֵינָה קְשָׁה? וְדַלְתוֹת הָאֲרוֹן גַּם כֵּן נִפְתָּחוֹת בְּקִשִׁי...?".

הַנִּיחַ הָרַב יָדוֹ עַל כַּתְּפוֹ וְאָמַר: "יִשְׁמַע נָא, פַּעַם נְדַבְּרְתִי עִם רַעֲיָתִי עָלֶיהָ הַשְּׁלוֹם כִּי תְּמִיד נִחִיָּה מִמָּה שֶׁיִּשׁ לָנוּ, וְכֹךְ הָיָה. וְהַיּוֹם בְּרוּךְ הַשֵּׁם מָה חָסֵר לִי? הַחֲדָר גְּבוּהָ מִמֵּנִי וְאֵינִי צָרִיךְ לְהַתְכּוּפֵף בְּשִׁבִּיל לְהַכְּנִס. יִשׁ עֲכָשָׁיו לּוֹקְסוֹסִים, וְאֵנִי לָמָּה לִי זֶה? מַדּוּעַ לְרוּץ בְּשִׁבִּיל לְהִבְיֵא אֵיזָה חֲפֵץ מִחֲדָר שְׁלִישִׁי, אִם הוּא תַּחַת יָדֵי בְּחֲדָר רֵאשׁוֹן. מִיָּם יִשׁ לִי בְּרוּךְ ה' וְגַם חֲשַׁמֵּל. וּבְאֵמַת שֶׁאֵנִי גֵר הַיּוֹם אֵיךְ אוֹמְרִים... מִמָּשׁ כְּמוֹ לוֹרֵד!".

וּסְפָר אֶחָד מִמְּקַרְבָּיו שֶׁל רַבֵּי אַרְיָה:

נִדְדַמְנָן לִי פַעַם לְעַמֵּד סְמוּךְ לְרַבֵּי אַרְיָה בְּשַׁעַת הַלְּוִיָּה בְּבֵית הַקְּבָרוֹת בְּסִנְהֶדְרֵיָה, לְאַחַר

בְּרֵשִׁית בְּשִׁלַח

ליום אחר, וכן אין לאדם להשאיר אכל מיום אחד ליום אחר, כדי שיבקש מאת ה' יתברך מזונותיו בכל יום, ותשרה הברכה במזונותיו בכל יום. והמגן אברהם (א"ח קנו סק"ג) הביא דברי הזהר הקדוש הללו, וכן בכף החיים (סק"ז) בשם הרמ"ז והרש"ש. ועין להגאון רבנו חיים פלאג'י בשו"ת לב חיים (ח"ב סימן קנ) שהביא דברי הזהר הקדוש הנ"ל, ושכן נהג רבנו האר"י שלא לקנות מאכל מהיום למחר.

אולם בזמננו נוהגים בכל המקומות להקל בזה, ומבשלים אכל לכמה ימים על ידי ששומרים אותו בהקפאה כדי שלא יתקלקל או יאבד טעמו, וכן קונים פמות גדולה של דברי מאכל לצורך ימים רבים. ונראה שמכיון ואין עושים פן מחמת חשש שמא לא יהיה להם מה לאכל למחר, אלא כדי שלא יצטרכו לטרוח ולאבד זמן רב כדי לבשל או לקנות אכל בכל יום - אין בזה חשש של חסר בטחון בה' יתברך. וכל שכן תלמיד חכם שחפץ לקנות ולהכין מזונותיו בפעם אחת לצורך כמה ימים כדי שלא יצטרך לבטל מתורתו, ודאי מתר הדבר. ומכל מקום יזהר פל אדם לבקש על מזונותיו מאת ה' יתברך בכל יום ויום (ע"פ הלכה ברורה סי' קנו ס"ג).

בטחון - הכח לעמוד בנסיון

קניית מעלת הבטחון בה', חשובה ונצרכה ביותר שאת - כאשר בא האדם לידי נסיון. פעמים מזדמן לו לאדם שאם יקפיד על ענין או הלכה בהדור, ובפרט תפלה בצבור, יגיע לו מכף מניעת רוח. או שאם יבטל קביעותו לתורה עבור עסק מסוים, ירויח ממון רב. מי שחלש במדת הבטחון, עלול בנקל להתפתות וללכת שבי אחר הבל הממון החולף, אולם הבוטח בה' - סמוך ובטוח פי ודאי ישלים לו ה' את החסרון, ובלבד שלא יקל ראש בתפלה בצבור או בקביעותו לתורה.

זוננפלד וצ"ל, שלמעשה רשאי אדם לסמך על מדת הבטחון ללא השתדלות ולא לדאג כלל, כדעת הרמב"ן והגר"א, אבל אם יש לו אחרים שהוא צריך לפרנסם והם תלויים בו - אינו יכול לסמך על מדת הבטחון, אלא צריך לעשות השתדלות.

והמהרי"ל דיסקין וצ"ל (ספר ליקוט אמרים), לאחר שהציע את שתי הדעות המנגדות, הוא מתנה דרך ממצעת בה ידבק האדם, וזה לשונו: הנה במדת הבטחון יש כמה אפנים: א. הוא הבטחון הגמור - כמו שכתוב (משלי ג, ה): "בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען", ופרש הגר"א הפונה על בטחון גמור, שאין לאדם לעשות שום פעולה מצדו כלל וכלל אלא לבטח בה', כאמרם ז"ל (איכ"ר פתיחת ד') על חזקתו המלך שהתפלל לקדוש ברוך הוא 'אני ישן על מטתי ואתה עושה'. ב. בטחון עם מעשה ופעולה, שיש לו בטחון בקדוש ברוך הוא שישלח ברכה והצלחה במעשה ידיו. [כמו שכתוב (דברים טו, יח): "ויברך ה' אלהיך בכל אשר תעשה".]

והנה אחת משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן היא שני כתובים שנואים כמו מכחישים זה את זה, ובא הכתוב השלישי ומכריע ביניהם - כן כאן יש עוד כתוב שלישי בתהלים (לו, ה): "גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה", אשר משם נראה שהאדם צריך לעשות איזו פעולה קלה, כמו התנופה הראשונה לאיזה דבר עגל בשרוצים לגלגלו, והוא כבר מתגלגל מאליו, כן צריך האדם להתחיל באיזה פעולה קלה, ויבטח בה' שהוא יגמר אתריו לטובה בכל הדרוש לו, ובמדת בטחון זו צריך האדם לבחור כי זוהי דרך ממצעת".

חמרת הזהר הקדוש שלא להכין מיום לחברו

והנה הזהר הקדוש (כשלח דף סא, ב) החמיר מאד, שאין לאדם לבשל אכל מיום אחד

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

אחר אותו מִיֵּאֵשׁ מַחְלֵט וְלֹא מִצָּא, בְּכָל נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב שִׁפְגַּשׁ - מִצָּא אִיזוֹ נִקְדַּת תְּקוּנָה אֲשֶׁר מִשׁוּם כֶּף לֹא כָּלְלָם בְּגֵדֵר הַ"מִיֵּאֵשׁ" הַנִּדְרָשׁ... עַד שֶׁהִגִּיעַ לְמָקוֹם זָבַל וּמִדְמִנָּה מַחוּץ לְעִיר, שָׁם מִצָּא אָדָם זְרוּק סָמוּךְ לְעֵרְמוֹת הָאֲשָׁפָה בְּמִצְבַּב מְזֻנַח בְּיוֹתֵר, וְהָיָה נִרְאָה כְּאָדָם הַמִּיֵּאֵשׁ לְלֹא כָּל תְּקוּנָה.

לְאַחַר שִׁחְקָר אוֹתוֹ וְנִתְפָּרֵר שָׁאִין לוֹ שׁוּם מִשְׁפָּחָה וּקְרוֹבִים, מִצָּא בּוֹ אֶת הַמִּתְאִים לְקַבְּלַת הַסְּכּוּם הָעֲצוּם. פָּנָה אֵלָיו הָעֶשֶׂיר בְּקוֹל חֲגִיגֵי אָמַר לוֹ כִּי בְהִיּוֹתוֹ 'הָאִישׁ הַמִּיֵּאֵשׁ בְּתַבְל' - זוֹכָה הוּא מְאֹתוֹ בְּסְכּוּם עֲצוּם, שֶׁעַל יָדוֹ יוּכַל לְחַיּוֹת חַיֵּי רְחוּהָ כָּל יָמָיו.

שָׁמַע הָעֲנִי אֶת דְּבָרָיו וְאָמַר נִחְרָצוֹת: "טוֹעָה אַתָּה, הִיאֹוֶשׁ מִמֶּנִּי וְהִלָּאָה, בּוֹטַח אֲנִי בְּהַ' וּבְחֶסֶד בּוֹרְאֵי וּמִיחַל לְרַחֲמָיו בְּכָל עֵת וְרַגַע, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו', וּכְתִיב 'מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן', הֲלֹא תִדַע כִּי אֵין לְהַ' מַעֲצוֹר לְהָרִים אוֹתִי לְהַעֲשִׂירָנִי וְלְהוֹשִׁיעֵנִי מִן הַצָּרָה הַזֹּאת, אִם מִחֶפֶשׂ אַתָּה מִיֵּאֵשִׁים - פָּנָה לָךְ אֶל בֵּית הַקְּבָרוֹת, לְמַתִּים שָׁאִין לָהֶם תְּקוּנָה...".

"אִם כֵּן" - אָמַר הָעֶשֶׂיר - "אֵלֶיךָ אֶפּוֹא לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְאֶקְבֵּר שָׁם אֶת הַמָּמוֹן הַזֶּה עִם הַמַּתִּים שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ מִטוֹב הָעוֹלָם", וַיַּעַשׂ כֵּן.

לְיָמִים יָרַד הָעֶשֶׂיר מִנְכַּסְיוֹ וְנִשְׁאָר לְלֹא כָּל פְּרוּטָה, הִיאֹוֶשׁ קָפֵץ עָלָיו, אוֹ אִזוֹ נִזְכָּר בְּכֶסֶף אֲשֶׁר טָמַן בְּבֵית הַחַיִּים, וְהַחֲלִיט כִּי עֲכָשְׂיוֹ הוּא הָאָדָם הַמִּיֵּאֵשׁ בְּיוֹתֵר, וְהַכֶּסֶף מִגִּיעַ לוֹ בְּצִדְקָה וּבִישָׁר. בְּעוֹדוֹ חוֹפֵר בְּאֲדַמַּת בֵּית הַקְּבָרוֹת, מִצָּאוּהוּ הַשׁוֹמְרִים הַסּוֹכְבִים, וְחִשְׁדוּהוּ לְגַנֵּב שֶׁפֶל הָעוֹסֵק בְּגִנְבַת תְּכָרִיכֵי מַתִּים, וַיִּחְבְּשׁוּהוּ בְּבֵית הָאֲסוּרִים.

כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהַשְׁפֵּט, הִבִּיאוּהוּ לְפָנָי שֶׁר הָעִיר שִׁיחְרָץ אֶת דִּינּוֹ. הָאִישׁ סָפַר בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ אֶת כָּל הָאֲמַת, כִּי חָלִילָה לוֹ לְנַגֵּעַ בְּרוּשׁ זֶר, וְכָל מִטְרָתוֹ בְּחִפְיָה הִיָּתֵה עֲבוּר

וּרְבִנּוֹ הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה (או"ח צ' סקכ"ט) הִבִּיא מַעֲשֵׂה עַל הַגָּאוֹן מוֹרְנוֹ הַרֵב זְלַמֵּן מִירְל"ש אֵב בֵּית דִּין דְּקָהֳלַת קֹדֶשׁ הָאֲמִבּוּרָג, שִׁפְעַם אַחַת הַלֵּף לְבֵית הַכְּנֶסֶת מַעֲטָף בְּטָלִית וְתַפְלִין כְּדָרְכוֹ, וּפָגַע בּוֹ אָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ לְמַכּוֹר אֲבָנִים טוֹבוֹת, וְרָצָה שְׁיִלֵּף עִמּוֹ לְבֵיתוֹ, וְהַגָּאוֹן הִשִּׁיב לוֹ שְׁיִמְתִּין עַד שְׁיָבֹא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, וּבִתּוֹךְ כֶּף מְכָרָן לְאַחַר וְהָאֲחֵר הַרוּיַח בְּהֵם כְּמָה אֲלָפִים דִּינָרִים, וְשִׁמַּח הַגָּאוֹן שֶׁמָּחָה גְּדוּלָּה שֶׁהִשְׁלִיף מִנְגַד מָמוֹן רַב עֲבוּר תַּפְּלַת עֲבוּר.

וְאֵף לְעִנְיָן קְבִיעוֹת לְתוֹרָה, כְּתִב מֶרֶן (או"ח קנ"ה, א): "אַחַר שִׁיֵּצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת יִלֵּף לְבֵית הַמְּדָרָשׁ; וְיִקְבַע עֵת לְלַמֵּד, וְצָרִיךְ שְׁאוֹתוֹ עֵת יְהִיָּה קְבוּעַ שְׁלֹא יַעֲבִירָנוּ אֲפָאֵם הוּא סְבוּר לְהַרוּיַח הַרְבֵּה".

וּמוֹסִיף הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה (סק"ה): "וְאִישׁ כְּנֵה הוּא מְבַעֲלֵי אֲמָנָה, שֶׁמֵּאֲמִין וּבוֹטַח בְּהַ' שְׁלֹא יִחְסַר לוֹ מְזוֹנוֹתָיו, וְכִדְאִיתָא בִּירוּשְׁלָמִי (סוטה פ"ט) מֵאִי אֲנָשִׁי אֲמָנָה? כְּהָדָא דִּהוּוּ צְוּוּחִין לִיָּה בְּפִרְגָּמִטָּא, וְהוּי אָמַר: לִית אֲנָא מְבַטַּל עֲנִתִי! מַה דְּחָמִי לְמִיתִי מִיתִי!". [מִי הָרְאוּיִים לְהַקְרָא אֲנָשִׁי אֲמָנָה? כְּגוֹן סוֹחֵר צְדִיק אֶחָד, שֶׁכְּפֹאֶשֶׁר הָיוּ צוֹעֲקִים הַקּוֹנִים שְׁיָבֹא עִם סְחוּרְתוֹ לְמַכּוֹר, הָיָה אוֹמֵר לָהֶם: אֵין אֲנִי מְבַטַּל הַשְּׁעָה שֶׁקְּבַעֲתִי לְלַמֵּד הַתּוֹרָה בְּשִׁבִּיל הַרְוּחַת מָמוֹן, אִם רְאוּי שְׁיָבֹא לִי רֹחַ - יָבֹא הוּא מַעֲצָמוֹ מַה' יִתְפָּרֵךְ, אֵף לְאַחַר שֶׁאֲגַמֵּר קְבִיעוֹת לְמוֹדֵי].

נְסִים אֶת דְּבָרָנוּ בְּמַעֲלַת הַבְּטָחוֹן, בְּסִפּוֹר נִפְלָא - הַמוֹבָא בְּסִפּוֹר מַעֲשִׂיּוֹת לְרַבֵּנוּ נְסִים גָּאוֹן ז"ל - אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ נִלְמַד כִּי אֵף הַמְּצוּי בְּשִׁפְלַת הַמְּדַרְגָּה שָׁאִין נִמּוּכָה הִימְנָה, יֵשׁ לוֹ לְכַטַּח בְּבוֹרָאוֹ, וְלֹא יִפְלֹא מַה' דְּבָר לְהַגְבִּיָּה כּוֹכֵב מַעֲרַכְתּוֹ, וְלְהַפִּיף מַצְבּוֹ מִן הַקְּצָה לְקְצָה.

פַּעַם הָיָה עֶשֶׂיר גְּדוֹל, אֲשֶׁר הִחֲלִיט לְתַת מַעֲנַק כֶּסֶף הַגּוֹן לְאָדָם הַמִּיֵּאֵשׁ בְּיוֹתֵר עָלֵי אֲדַמּוֹת. יֵצֵא הָעֶשֶׂיר עַל פְּנֵי הָאָרֶץ לְחַפֵּשׁ

פְּרֻשֵׁת בְּשֵׁלַח

לָךְ אֶת שְׁלֶךְ. וַיִּצְוֶה לִיתֵן לוֹ עוֹד מִתַּנַּת כֶּסֶף לְמַעַן יָשׁוּב לְאִתָּנוּ הָרִאשׁוֹן.

הַכֶּסֶף שֶׁהוּא בְּמוֹ יָדָיו הַטְּמִין שָׁם לְפָנָי שָׁנִים, בְּעוֹדוֹ בִּימֵי עֲשִׂירוֹתוֹ, וְכֵן גּוֹלָל בְּפָנָי הַשּׁוֹמְעִים אֶת כָּל סִפּוֹר הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הַטְּמִין בְּבֵית הַקְּבָרוֹת.

לְמַדְנוּ מֵעַט מִיסוּדוֹת הָאָמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן, וַיְהִי רָצוֹן שְׁנַתְחַזֵּק בְּעַנְיָנִים אֵלָיו, יוֹתֵר לְבַטַּח בְּאֲבִינּוּ רֹעֵנוּ הֵזֵן וְהַמְּפָרֵגֵס מִקְרָנָי רְאֵמִים וְעַד בִּיִצְיֵי כְּנִים, לְהַשְׁתַּדֵּל פְּחוֹת וּלְמַעַט לְהַשְׁעֵן עַל בִּינְתָנוּ. שֶׁהֲלֹא כְּאִמּוֹר, כִּמָּה שֶׁהָאָדָם יַעֲשֶׂה תַחֲבוּלוֹת - בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר מְזוֹנוֹ קָצוּב לוֹ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה עַד רֵאשִׁית הַשָּׁנָה. וַיִּשְׁלַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָכָה בְּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ, אָמֵן.

עוֹדוֹ מְדַבֵּר, קָם הַשֵּׁר מִכֶּסֶאוֹ וּלְהַפְתָּעָתוֹ וּלְפָלִיאֵת כָּל הַנוֹכָחִים קָרָא: "צַדִּיק הוּא הָאִישׁ, זָכַאי הוּא וְלֹא חָיֵב, אֲנִי הוּא אוֹתוֹ הָעֲנִי שֶׁבְּעֻטְיֵי הַטְּמִין הָאִישׁ אֶת כֶּסֶפוֹ בְּמָקוֹם שֶׁהַטְּמִין", וַיִּפְנֶה לְאִישׁ וַיֹּאמֶר לוֹ: "רוֹאֵה אֵתָּה בִּיצֵד לֹא יִפְלֵא מֵה' דְּבַר לְהָרִים מַעֲפָר דָּל וּמֵאֲשָׁפוֹת אֲבִיוֹן, לְהוֹשִׁיבוֹ עִם נְדִיבִים וְעֲשִׂירֵי אֶרֶץ, וְעָתָה לָךְ נָא לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְקַח

בשזורה טובה לאנשי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בהקיד"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בהקיד באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

הספרים מעוטרים בהסכמת גדולי הדור שליט"א מלאים בהלכות בקניני תורה ובדרכים לעבודת ה' יתברך משולבים בסיפורים על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים בהלכה לזיכוי הרבים

וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם

ניתן להקדיש פרשיות

לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

052-7627127 אש.ש. אש.ש. אש.ש.

לקבלת גיליונות אלו חינם
יש לשלוח בקשה למייל:
toraoren@gmail.com

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000